

Triglav BH Osiguranje d.d.

Konsolidovani i nekonsolidovani
finansijski izvještaji
31. decembar 2008.

Sadržaj

Izvještaj Direktora	1
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	2
Izvještaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d.	3
Bilans stanja	6
Bilans uspjeha	7
Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama	8
Izvještaj o novčanom toku	10
Bilješke uz finansijske izvještaje	11

Izvještaj Direktora

Direktor ima zadovoljstvo predstaviti godišnji izvještaj zajedno s revidiranim godišnjim konsolidovanim i nekonsolidovanim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

Pregled poslovanja

Rezultat poslovanja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. decembra 2008. naveden je u bilansu uspjeha na strani 7.

Uprava Društva

Tokom 2008. godine, te na dan potpisivanja ovog izvještaja članovi Uprave bili su:

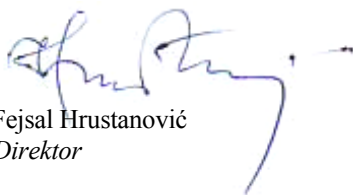
Fejsal Hrustanović	Direktor
Aida Lačević	Izvršni direktor za poslove finansija i računovodstva
Edib Galijatović	Izvršni direktor za poslove osiguranja

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tokom 2008. godine, te na dan potpisivanja ovog izvještaja radio u sastavu:

Andrej Kocić	Predsjednik
Drago Ljubojević	Član
Damir Lačević	Član

Fejsal Hrustanović
Direktor

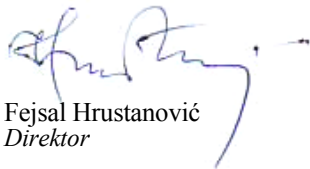
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

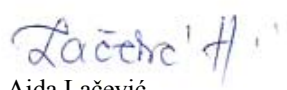
Uprava Društva dužna je pripremiti konsolidovane i nekonsolidovane finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Društva i Grupe, te rezultata njihovog poslovanja i novčanog toka u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva i Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo i Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usuglašavanje Nadzornom odboru godišnje izvještaje Društva i Grupe zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini dioničara na usvajanje.

Konsolidovani i nekonsolidovani finansijski izvještaji na stranama 6 do 93 su odobreni od strane Uprave, za podnošenje Nadzornom odboru, 25. marta 2009. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Fejsal Hrustanović
Direktor

Aida Lačević
Izvršni direktor za poslove finansija i računovodstva

Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d.

Obavili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izvještaja Grupe Triglav BH Osiguranja ("Grupa") koji se sastoje od konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2008. godine, konsolidovanog bilansa uspjeha, konsolidovanog izvještaja o promjenama u kapitalu i rezervama i konsolidovanog izvještaja o novčanom toku za 2008. godinu te sažetka značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz finansijske izvještaje. Također smo obavili reviziju priloženih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja Triglav BH Osiguranje d.d. ("Društvo") koji se sastoje od nekonsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2008. godine, nekonsolidovanog bilansa uspjeha, nekonsolidovanog izvještaja o promjenama u kapitalu i rezervama i nekonsolidovanog izvještaja o novčanom toku za 2008. godinu te sažetka značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz finansijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz ovih konsolidovanih i nekonsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornost Uprave uključuje: osmišljavanje, uvođenje i primjenu te održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i objektivan prikaz finansijskih izvještaja bez materijalno značajnih grešaka, koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i donošenje računovodstvenih procjena primjerenih postojećim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o ovim konsolidovanim i nekonsolidovanim finansijskim izvještajima na osnovu naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima koji nalažu pridržavanje relevantnih etičkih pravila te planiranje i provođenje revizije kako bi se s razumnom mjerom sigurnosti utvrdilo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija uključuje provođenje procedura u svrhu pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u konsolidiranim i nekonsolidiranim finansijskim izvještajima. Odabir procedura ovisi o našoj prosudbi, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim i nekonsolidovanim finansijskim izvještajima, koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju tih rizika, razmatramo interne kontrole relevantne za sastavljanje i objektivan prikaz konsolidovanih i nekonsolidovanih finansijskih izvještaja koje sastavlja Društvo u svrhu osmišljavanja revizijskih procedura prikladnih u postojećim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola. Revizija isto tako uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika, primjerenosti računovodstvenih procjena koje je donijela Uprava, kao i ocjenu ukupnog prikaza finansijskih izvještaja.

Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d. (nastavak)

Osnova za kvalifikovano mišljenje

- 1 Kao što je navedeno u bilješci 1.2 (b), „Osnova za pripremu izvještaja – Promjene računovodstvene politike“, u 2007. godini Društvo je promijenilo računovodstvenu politiku za izračun rezerve prijenosne premije i odgođenih troškova pribave za poslove neživotnog osiguranja. Efekti promjene računovodstvene politike priznati su u potpunosti u bilansu uspjeha za godinu koja je završila 31. decembra 2007. godine. To nije u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 8: *Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i greške* („MRS 8“), koji nalaže retroaktivnu primjenu promjena u računovodstvenim politikama i retroaktivnu prepravku prethodnih perioda, a što je uzrokovalo da kvalifikujemo mišljenje na konsolidovane i nekonsolidovane finansijske izvještaje za 2007. godinu. Da je Društvo promjenu računovodstvene politike za rezervu prijenosne premije i razgraničenih troškova pribave primijenilo retroaktivno, prepravljajući kapital i rezerve na dan 1. januara 2006. godine i finansijske izvještaje za 2006. godinu, kako to nalaže MRS 8, početna stanja zadržane dobiti Grupe i Društva na dan 1. januara 2007. godine bila bi umanjena za 725 hiljada KM, a neto dobit za 2007. godinu bi se povećala za 725 hiljada KM, ne uključujući efekt poreza, koji nismo bili u mogućnosti procijeniti.
- 2 Kao što je objašnjeno u bilješci 1.2 (b), „Osnova za pripremu izvještaja – Promjene računovodstvene politike“, u 2007. godini Društvo je također promijenilo računovodstvenu politiku za klasifikaciju rezervi za preventivu kao rezervisanja za obaveze i troškove dok je u prethodnim periodima Društvo klasifikovalo rezerve za preventivu kao dio kapitala. Efekti ove promjene priznati su kroz promjene u kapitalu i rezervama u 2007. godini što je i objavljeno u izvještaju o promjenama u kapitalu i rezervama. To nije u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 8: *Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i greške* („MRS 8“), koji nalaže retroaktivnu primjenu promjena u računovodstvenim politikama i retroaktivnu prepravku prethodnih perioda, a što je uzrokovalo da kvalifikujemo mišljenje na konsolidovane i nekonsolidovane finansijske izvještaje za 2007. godinu. Da je Društvo promjenu računovodstvene politike primijenilo retroaktivno, prepravljajući kapital i rezerve na dan 1. januara 2006. i finansijske izvještaje za 2006. godinu, kako to nalaže MRS 8, kapital i rezerve bi bili umanjeni za 1.846 hiljada KM na dan 1. januara 2007. godine kao i neto gubici priznati direktno u kapitalu i rezervama za 2007. godinu.
- 3 U 2007. godini i prethodnim godinama, Društvo je evidentiralo dobit životnog osiguranja koja će biti raspoređena nosiocima polisa osiguranja, kod ugovora o osiguranju koji sadrže diskrecionu komponentu, kao raspodjelu dobiti za godinu namjenjenu nosiocima polisa osiguranja u bilansu uspjeha, koja je objavljena kao posebna komponenta u kapitalu i rezervama u izvještaju o promjenama u kapitalu i rezervama i u bilansu stanja, u skladu sa opcijom dozvoljenom u skladu sa *Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 4: Ugovori o osiguranju* („MSFI 4“). Odobravanje predložene raspodjele dobiti nosiocima polisa u narednoj godini od strane dioničara na skupštini dioničara, te naknadni pripis dobiti nosiocima polisa, a čiji pojedinačni računi se pritome zadužuju, Društvo je prikazalo kroz smanjenje kapitala i povećanje matematičke rezerve. Prema našem mišljenju, bilo bi ispravnije da je povećanje matematičke rezerve vršeno kroz bilans uspjeha uz istoveremeni transfer rezerve iz kapitala u prihod kako bi se izjednačila ova promjena, pri čemu bi eventualna razlika u diskrecionoj komponenti unutar kapitala bila prenešena direktno u zadržanu dobit, a što je uzrokovalo da kvalifikujemo mišljenje na konsolidovane i nekonsolidovane finansijske izvještaje za 2007. godinu.

Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d. (nastavak)

- 4 Za godinu koja je završila 31. decembra 2008. kao i za godinu koja je završila 31. decembra 2007., Društvo nema i nije imalo historijske informacije da objavi sve informacije zahtijevane Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, uključujući informaciju o razvoju šteta i informacije senzitivnosti testa adekvatnosti obaveza iz poslova životnih osiguranja, kako je to zahtijevano MSFI 4. To je uzrokovalo da kvalifikujemo mišljenje na konsolidovane i nekonsolidovane finansijske izvještaje za 2007. godinu.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, osim efekata na usporedne podatke konsolidovanih i nekonsolidovanih finansijskih izvještaja opisanih u odlomcima 1 do 3 *Osnove za kvalifikovano mišljenje* i nedostatka objava navedenih u odlomku 4 *Osnove za kvalifikovano mišljenje*, finansijski izvještaji realno i objektivno prikazuju finansijski položaj Grupe i Društva na dan 31. decembra 2008. godine, rezultate njihovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

KPMG B-H d.o.o.

Registrovani revizori

Fra Anđela Zvizdovića 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

25. mart 2009.

Bilans stanja

na dan 31. decembra 2008.

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Imovina					
Nekretnine i oprema	1.10	14.882	6.996	4.118	4.670
Ulaganja u nekretnine	1.11	605	-	605	-
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	1.12	169	-	-	-
- Odgođeni troškovi pribave	1.13	1.111	1.012	1.111	1.012
- Ostala nematerijalna imovina	1.14	490	415	21	33
Ulaganja u podružnice	1.15	-	-	5.696	584
Ulaganja u pridružena pravna lica	1.16	6	2.812	147	2.006
Ulaganja koja se drže do dospjeća	1.17	4.141	-	4.141	-
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.17	754	709	754	709
Zajmovi i potraživanja	1.17	33.503	32.082	33.799	32.109
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.18	6.223	4.824	6.223	4.824
Zalihe	1.19	1.089	-	-	-
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.20	8.157	5.480	6.824	5.384
Imovina namijenjena prodaji	1.21	809	-	809	-
Unaprijed plaćeni porez na dobit		844	1.013	827	1.011
Novac i novčani ekvivalenti	1.22	4.846	8.998	4.545	8.923
Ukupna imovina		77.629	64.341	69.620	61.265
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	1.23	34.622	28.604	34.622	28.604
Uzeti zajmovi	1.24	1.905	1.795	-	-
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.25	2.703	2.370	2.613	2.359
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	1.26	4.242	3.126	2.826	2.948
Ukupne obaveze		43.472	35.895	40.061	33.911
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	1.27	8.312	8.312	8.312	8.312
Zakonske i statutarne rezerve		18.067	15.717	18.067	15.717
Posebna komponenta diskrecionog udjela		251	251	251	251
Zadržana dobit		3.979	4.166	2.929	3.074
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva		30.609	28.446	29.559	27.354
Interesi manjinskih diončara		3.548	-	-	-
Ukupno kapital i rezerve		34.157	28.446	29.559	27.354
Ukupne obaveze, kapital i rezerve		77.629	64.341	69.620	61.265

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 11 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilans uspjeha

za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Zaračunate bruto premije	1.29	32.540	29.693	32.559	29.702
Premije predane u reosiguranje	1.29	(7.071)	(6.478)	(7.071)	(6.478)
Neto zaračunate premije		25.469	23.215	25.488	23.224
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	1.29	(674)	(3.833)	(674)	(3.833)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.29	11	1.551	11	1.551
Neto zarađene premije	1.29	24.806	20.933	24.825	20.942
Prihod od provizija i naknada	1.31	1.069	1.002	1.069	1.002
Finansijski prihodi	1.32	2.989	2.807	3.031	2.823
Ostali poslovni prihodi	1.33	5.105	3.031	1.949	1.655
Neto poslovni prihodi		9.163	6.840	6.049	5.480
Nastale štete	1.34	(19.469)	(15.485)	(19.522)	(15.485)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.34	3.695	2.438	3.695	2.438
Neto nastale štete		(15.774)	(13.047)	(15.827)	(13.047)
Troškovi pribave	1.35	(5.156)	(3.365)	(5.156)	(3.487)
Administrativni troškovi	1.36	(8.885)	(6.595)	(5.897)	(5.280)
Ostali poslovni rashodi	1.37	(1.188)	(1.140)	(1.246)	(1.160)
		(15.229)	(11.100)	(12.299)	(9.927)
Dobit iz poslovanja		2.966	3.626	2.748	3.448
Finansijski troškovi	1.38	(414)	(195)	(254)	(99)
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	1.16	(125)	(770)	-	-
Dobit prije poreza		2.427	2.661	2.494	3.349
Porez na dobit	1.39	(290)	(257)	(289)	(241)
Dobit razdoblja		2.137	2.404	2.205	3.108
Namijenjena:					
Dioničarima Društva		2.163	2.153	2.205	2.857
Vlasnicima ugovora o osiguranju sa diskrecionim učešćem		-	251	-	251
Manjinskim dioničarima		(26)	-	-	-
Dobit razdoblja		2.137	2.404	2.205	3.108
Osnovna zarada po dionici u KM	1.28	59	59		

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 11 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

Grupa

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Ostale rezerve	Posebna komponenta diskrecionog udjela	Zadržana dobit	Interesi manjinskih dioničara	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2007.	8.312	14.078	1.846	435	4.497	-	29.168
Dividenda za 2006. godinu	-	-	-	-	(664)	-	(664)
Ujednačavajući porez na dividendu	-	-	-	-	(181)	-	(181)
Prijenos na matematičku rezervu	-	-	-	(435)	-	-	(435)
Prijenos fonda preventivne na rezervisanja za obaveze i troškove	-	-	(1.846)	-	-	-	(1.846)
<i>Neto gubici priznati direktno u kapitalu i rezervama</i>	-	-	(1.846)	(435)	(845)	-	(3.126)
Dobit razdoblja	-	-	-	251	2.153	-	2.404
<i>Ukupno priznati dobiti i gubici u 2007. godini</i>	-	-	(1.846)	(184)	1.308	-	(722)
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	1.639	-	-	(1.639)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2007.	8.312	15.717	-	251	4.166	-	28.446
Stanje na dan 1. januara 2008.,	8.312	15.717	-	251	4.166	-	28.446
Dobit/(gubitak) razdoblja	-	-	-	-	2.163	(26)	2.137
<i>Ukupno priznati dobiti i gubici u 2008. godini</i>	-	-	-	-	2.163	(26)	2.137
Interes manjinskih dioničara pri stjecanju podružnica	-	-	-	-	-	3.574	3.574
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	2.350	-	-	(2.350)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2008.	8.312	18.067	-	251	3.979	3.548	34.157

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 11 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

Društvo

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Ostale rezerve	Posebna komponenta diskrecionog udjela	Zadržana dobit	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2007.	8.312	14.078	1.846	435	2.701	27.372
Dividenda za 2006. godinu	-	-	-	-	(664)	(664)
Ujednačavajući porez na dividenu	-	-	-	-	(181)	(181)
Prijenos na matematičku rezervu	-	-	-	(435)	-	(435)
Prijenos fonda preventivne na rezervisanja za obaveze i troškove	-	-	(1.846)	-	-	(1.846)
<i>Neto gubici priznati direktno u kapitalu i rezervama</i>	-	-	(1.846)	(435)	(845)	(3.126)
Dobit razdoblja	-	-	-	251	2.857	3.108
<i>Ukupno priznati dobiti i gubici u 2007. godini</i>	-	-	(1.846)	(184)	2.012	(18)
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	1.639	-	-	(1.639)	-
Stanje na dan 31. decembra 2007.	8.312	15.717	-	251	3.074	27.354
Stanje na dan 1. januara 2008.	8.312	15.717	-	251	3.074	27.354
Dobit razdoblja	-	-	-	-	2.205	2.205
<i>Ukupno priznati dobiti i gubici u 2008. godini</i>	-	-	-	-	2.205	2.205
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	2.350	-	-	(2.350)	-
Stanje na dan 31. decembra 2008.	8.312	18.067	-	251	2.929	29.559

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 11 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanom toku za godinu koja je završila 31. decembra 2008.

	Grupa 2008. ’000 KM	Grupa 2007. ’000 KM	Društvo 2008. ’000 KM	Društvo 2007. ’000 KM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti				
Dobit prije poreza	2.137	2.661	2.205	3.348
Amortizacija nekretnina i opreme	748	669	536	549
Amortizacija nematerijalne imovine	142	67	12	12
Otpis opreme	1	50	1	-
Prihod od prodaje nekretnine i opreme	(301)	(18)	(301)	(18)
Gubici/(dobici) od prodaje pridruženih pravnih lica	-	766	-	(116)
Finansijski troškovi	414	195	254	99
Finansijski prihod	(2.989)	(2.929)	(3.031)	(2.945)
Povećanje potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostalih potraživanja	(2.677)	(2.306)	(1.440)	(2.276)
Povećanje zajmova i potraživanja	(1.421)	(2.537)	(1.690)	(1.339)
Primici od kamata	2.575	2.315	2.527	2.331
Primici od dividendi	66	59	66	59
Plaćene dividende	-	(664)	-	(664)
Primici od naknada	185	196	185	196
Povećanje rezervi za ugovore o osiguranju	6.018	7.244	6.018	7.244
Povećanje udjela reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	(1.399)	(2.131)	(1.399)	(2.131)
Povećanje odgođenih troškova pribave	(99)	(1.012)	(99)	(1.012)
Povećanje obaveza iz ugovora o osiguranju, ostalih obaveza i odgođenih prihoda	1.116	681	(122)	650
Povećanje rezervisanja za obveze i troškove	333	299	254	299
Smanjenje potraživanja za unaprijed plaćeni porez na dobit	169	583	185	583
	5.018	4.188	4.161	4.869
<i>Neto novac iz poslovnih aktivnosti</i>				
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti				
Izdaci za stjecanje ulaganja koja se drže do dospijeca	(4.141)	-	(4.141)	-
Izdaci za stjecanje imovine namijenjene prodaji	(809)	-	(809)	-
Stjecanje podružnice, neto od stečene gotovine	(2.422)	-	(2.552)	-
Dokapitalizacija Autocentra d.o.o.	-	-	(700)	-
Izdaci za stjecanje nematerijalne imovine	(23)	-	-	-
Izdaci za stjecanje nekretnine i opreme	(2.349)	(1.440)	(927)	(566)
Ulaganja u pridružena pravna lica	-	(164)	-	(164)
Primici od prodaje nekretnine i opreme	617	50	617	50
Primici od prodaje udjela u pridruženim pravnim licima	-	724	-	724
	(9.127)	(830)	(8.512)	44
<i>Neto novac iz ulagačkih aktivnosti</i>				
Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti				
Plaćene usluge za brokere	(5)	(13)	(5)	(13)
Plaćene kamate na uzete zajmove	(148)	(95)	(22)	-
Povećanje uzetih zajmova	110	1.704	-	-
	(43)	1.596	(27)	(13)
<i>Neto novac iz finansijskih aktivnosti</i>				
Neto (smanjenje)/povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(4.152)	4.954	(4.378)	4.900
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	8.998	4.044	8.923	4.023
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	4.846	8.998	4.545	8.923

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 11 do 93 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje

1.1 Društvo koje je predmet izvještavanja

Triglav BH Osiguranje d.d. ("Društvo") je dioničko društvo osnovano i sa sjedištem u Sarajevu, Dolina 8. Društvo je matično društvo Grupe Triglav BH Osiguranja ("Grupa").

Društvo je mješovito osiguravajuće društvo koje nudi proizvode životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini. Poslovanje Društva predmet je Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, u skladu s kojim finansijsko izvještavanje Društva regulira Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija za nadzor osiguranja") koja je centralna institucija za praćenje osigurateljske djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Većinski vlasnik Društva (68,94% glasačkih prava) i u konačnici matično društvo je Zavarovalnica Triglav d.d., dioničko društvo osnovano i sa sjedištem u Sloveniji, kao mješovito osiguravajuće društvo.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja

(a) Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji sastoje se od konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Društva, kako je definirano Međunarodnim računovodstvenim standardom 27 „*Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji*“.

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave na dan 25. marta 2009. i dostavljeni Nadzornom odboru na prihvatanje.

(b) Promjena računovodstvene politike u 2007. godini

Promjena računovodstvene politike za rezervu za prijenosnu premiju i razgraničene troškove pribave

Sa 1. januarom 2007. godine Grupa je promijenila računovodstvenu politiku za izračun rezerve za prijenosnu premiju za poslove neživotnih osiguranja i odgođene troškove pribave za neživotna osiguranja kako bi se uskladila s propisima Agencije za nadzor osiguranja.

Osnovica za obračun prijenosne premije u 2006. i prethodnim godinama bio je tehnički dio premijskog prihoda (ne uključuje dio premije namijenjen za pokriće režijskih troškova). Sa 1. januarom 2007. godine osnovica za izračun rezerve za prijenosnu premiju je izmjenjena u bruto zaračunatu premiju, što rezultira da Grupa sada prenosi u buduće razdoblje veći dio neživotnog premijskog prihoda nego što je to bio slučaj u 2006. i prethodnim godinama, što nadalje ima za posljedicu da je osnovica za izračun udjela reosiguranja u nezarađenom premijskom prihodu također uvećana u odnosu na 2006 i prethodne godine.

U skladu sa prethodnom računovodstvenom politikom za izračun rezerve za prijenosnu premiju, Grupa nije eksplicitno priznavala odgođene troškove pribave za poslove neživotnih osiguranja. Od 1. januara 2007. godine Grupa je promijenila računovodstvenu politiku da priznaje razgraničene troškove pribave, razgraničavajući troškove provizija plaćenih vanjskim posrednicima i plate internog prodajnog osoblja. Odgođeni troškovi pribave se sada priznaju posebno kao dio nematerijalne imovine.

Grupa nije retroaktivno primijenila promjene računovodstvene politike, kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standard 8 „*Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške*“, te u skladu sa istim nije prepravila finansijske izvještaje za prethodne periode.

Da je Društvo promjenu računovodstvene politike za rezervu prijenosne premije i razgraničenih troškova pribave primijenilo retroaktivno, prepravljajući kapital i rezerve na dan 1. januara 2006. godine i finansijske izvještaje za 2006. godinu, kako to nalaže MRS 8, početna stanja zadržane dobiti Grupe i Društva na dan 1. januara 2007. godine bila bi umanjena za 725 hiljada KM, a neto dobit za 2007. godinu bi se povećala za 725 hiljada KM, ne uključujući efekt poreza, koji nismo bili u mogućnosti procijeniti.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(b) Promjena računovodstvene politike (nastavak)

Promjena računovodstvene politike za preventivne rezerve

U 2007. godini Društvo je također promijenila računovodstvenu politiku za klasifikaciju preventivnih rezervi kao obaveze u skladu sa zakonskim propisima. U prethodnim periodima, Društvo je klasificiralo preventivne rezerve kao dio kapitala. Efekti promjene računovodstvene politike priznati su kroz kretanje u kapitalu u i rezervama u 2007. godini i objavljeni u izvještaju o promjenama u kapitalu.

Ovo nije u skladu sa Međunarodnim Računovodstvenim Standardom 8: *Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i greške* („MRS 8“), koji nalaže retroaktivnu primjenu promjena u računovodstvenim politikama i retroaktivnu prepravku prethodnih perioda.

Da je Društvo promjenu računovodstvene politike primjenilo retroaktivno, prepravljajući kapital i rezerve na dan 1. januara 2006. i finansijske izvještaje za 2006. godinu, kako to nalaže MRS 8, kapital i rezerve bi bili umanjeni za 1.846 hiljada KM na dan 1. januara 2007. godine kao i neto gubici priznati direktno u kapitalu i rezervama za 2007. godinu.

(b) Funkcionalna i prezentacijska valuta

Finansijski izvještaji iskazani su u konvertibilnim markama („KM“) koje su funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno).

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku tečaja na principu „currency board-a“ prema kojem je KM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2007. i 2008. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

(c) Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu historijskog troška ili amortiziranog troška, umanjenom za odgovarajuće umanjene vrijednosti, tamo gdje je prikladno.

(d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane pretpostavke zasnivaju se na historijskom iskustvu i raznim drugim faktorima za koje se smatra da su razumni u danim uslovima i uz raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a rezultat koji čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrdiva iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na njih.

Prosudbe Uprave koje se odnose na primjenu MSFI-a koje imaju značajan uticaj na finansijske izvještaje kao i procjene sa rizikom mogućeg usklađenja u idućoj godini opisane su u bilješci 1.4.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(e) Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine Društvo i njegove podružnice (zajedno "Grupa"), zajedno sa udjelom Grupe u pridruženom pravnom licu.

Podružnice

Podružnice su sva društva pod kontrolom Grupe. Kontrola postoji kada Grupa može upravljati finansijskim i poslovnim politikama na takav način da ostvari korist od aktivnosti podružnica. Postojanje i učinak potencijalnih glasačkih prava koja je moguće trenutno izvršiti ili konvertirati, uzima se u obzir kod određivanja kontrolira li Grupa drugo društvo. Finansijski izvještaji podružnica se uključuju metodom pune konsolidacije od datuma kada je kontrola prenesena na Grupu do datuma prestanka kontrole.

Metoda kupnje koristi se za evidentiranje stjecanja podružnice od strane Grupe. Trošak stjecanja podružnice mjeri se po fer vrijednosti dane imovine, izdanih vlasničkih instrumenata i nastalih ili preuzetih obveza na datum razmjene, uvećano za troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju. Stečena prepoznatljiva imovina i obveze i preuzete potencijalne obveze u poslovnim kombinacijama početno se vrednuju po fer vrijednosti na datum stjecanja, neovisno o udjelu interesa manjinskih dioničara. Višak troška stjecanja iznad fer vrijednosti udjela Grupe u stečenoj prepoznatljivoj neto imovini, uključujući i nematerijalnu imovinu, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je trošak stjecanja manji od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, razlika se priznaje izravno u bilansu uspjeha.

Stanja i transakcije među članicama Grupe te sva nerealizirana dobit iz transakcija među članicama Grupe, uključujući i one iz poslovnih aktivnosti s kojima Grupa neće nastaviti, eliminiraju se pri izradi konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani gubici također se eliminiraju, ali se uzimaju u obzir kao indikator umanjenja vrijednosti prenesene imovine. Računovodstvene politike podružnica promijenjene su prema potrebi kako bi se osigurala usklađenost s politikama Grupe.

Transakcije s manjinskim dioničarima

Grupa primjenjuje politiku tretiranja transakcija s manjinskim dioničarima kao transakcija sa strankama izvan Grupe. Prodaja manjinskim dioničarima rezultira dobitima i gubicima Grupe koji se iskazuju u računu dobiti i gubitka. Kupnje od manjinskih dioničara mogu rezultirati nastankom goodwill-a, koji je razlika između plaćene naknade i udjela stečene knjigovodstvene vrijednosti neto imovine podružnice.

Pridružena pravna lica

Pridružena pravna lica su društva nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali nema kontrolu, što uglavnom obuhvata udjele od 20% do 50% glasačkih prava. Ulaganja u pridružena pravna lica obučavaju se primjenom metode udjela te se početno priznaju po trošku stjecanja. Ulaganja Grupe u pridružena pravna lica uključuju i goodwill (umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti) utvrđen prilikom sticanja.

Udio Grupe u dobitima ili gubicima njezinih pridruženih pravnih lica nakon sticanja priznaje se u bilansu uspjeha, a njezin udio u kretanjima u rezervama nakon sticanja iskazuje se u rezervama. Knjigovodstvena vrijednost ulaganja koriguje se za ukupna kretanja nakon sticanja. Kada je udio Grupe u gubicima pridruženog pravnog lica jednak ili veći od njezinog udjela u pridruženom društvu, uključujući bilo koja druga neosigurana potraživanja, Grupa prestaje priznavati daljnje gubitke, osim ukoliko ima daljnje obaveze prema pridruženom pravnom licu ili je izvršila plaćanja u korist pridruženog pravnog lica.

Nerealizirani dobiti iz transakcija između Grupe i njezinih pridruženih pravnih lica eliminiraju se do visine udjela Grupe u pridruženom pravnom licu. Nerealizirani gubici također se eliminiraju, osim ako transakcija pruža dokaz o umanjenju vrijednosti prenesene imovine.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(f) Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti na datum izvještaja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali po osnovi kursnih razlika monetarnih stavaka predstavljaju razliku amortiziranog troška u funkcionalnoj valuti na početku razdoblja, usklađenog za efektivnu kamatu i plaćanja tokom perioda, i amortiziranog troška u stranoj valuti preračunatog po tečaju važećem na kraju perioda. Nemonetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti koje se mjere po fer vrijednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema važećem tečaju na datum kada je njihova fer vrijednost utvrđena. Tečajne razlike proizašle iz preračunavanja priznaju se u bilansu uspjeha.

Promjene fer vrijednosti monetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoložive za prodaju raščlanjuju se na tečajne razlike proizašle iz promjena amortiziranog troška vrijednosnih papira i druge promjene knjigovodstvene vrijednosti vrijednosnih papira. Kursne razlike priznaju se u bilansu uspjeha kao dio dobiti ili gubitka od kursnih razlika od revaluacije monetarne imovine i obaveza prezentiranih u sklopu prihoda od investicija ili rashoda od investicija u bilansu uspjeha. Na datum bilansa stanja Grupa nije imala nemonetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoloživi za prodaju.

Najznačajnija valuta za koju Grupa veže svoje obaveze (matematička rezerva životnog osiguranja) i prihode (premiju životnog osiguranja) i troškove (naknade životnog osiguranja) je EUR, dok je najveći dio imovine iskazan u KM.

1.3 Značajne računovodstvene politike

(a) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna imovina koja se drži s namjerom upotrebe u svrhu pružanja usluga ili u administrativne svrhe.

Priznavanje i mjerenje

Nekretnine i oprema mjere se po povijesnom ili pretpostavljenom trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nekretnina i opreme priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritijecati u Grupu i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. Troškovi svakodnevnih popravaka na nekretninama i opremi priznaju se u bilansu uspjeha kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinih dijelova nekretnina i opreme. Imovina u finansijskom najmu amortizira se tokom razdoblja ugovora o najmu ili tokom procijenjenog korisnog vijeka, ovisno o tome koje je kraće. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortiziraju.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2008. i 2007.
Nekretnine	33 – 66 godina
Oprema i namještaj	3 – 10 godina
Ulaganja u tuđu imovinu	5 godina

Metode amortizacije i korisnik vijek preispituju se, i ukoliko je potrebno prepravljaju, na svaki datum bilansa.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ako je knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Dobici ili gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u bilans uspjeha.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(b) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine iskazana su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Ulaganja u nekretnine obuhvaćaju ulaganja Grupe u nekretnine s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine ili porasta tržišne vrijednosti.

Sva ulaganja u nekretnine, osim imovine u pripremi, amortiziraju se linearnom metodom po propisanim stopama utvrđenim tako da se trošak nabave imovine otpisuje u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe imovine kako slijedi:

	2008.
Zgrade	33 – 66 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum bilance.

(c) Nematerijalna imovina

Goodwill

Goodwill koji nastaje kod stjecanja predstavlja višak troška stjecanja u odnosu na udio Grupe u fer vrijednosti stečene neto imovine, koju je moguće posebno prepoznati, na datum kupnje uključujući i nematerijalnu imovinu. Goodwill ostvaren prilikom stjecanja podružnica uključen je u nematerijalnu imovinu. Goodwill nastao prilikom stjecanja pridruženih pravnih lica uključen je u stavku ulaganja u pridružena pravna lica.

Najmanje jednom godišnje goodwill se provjerava radi umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne mogu se naknadno ukinuti. Dobici i gubici od prodaje subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost goodwill-a koji se odnosi na prodani subjekt.

Goodwill se alokira na jedinice koje generiraju gotovinu, ili skupine jedinica koje generiraju gotovinu, za koje se očekuje da će imati koristi od poslovne kombinacije prilikom koje je goodwill nastao.

Odgođeni troškovi pribave – ugovori o osiguranju

Troškovi pribave uključuju sve troškove nastale direktno i indirektno u vezi sa zaključivanjem novih ugovora o osiguranju i obnovi postojećih ugovora, osim provizije za obnavljanje ugovora.

Odgođeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije (osim za obnovu polisa) koje su plaćene agentima i plate djelatnika zaposlenih u pribavi nastale pri zaključivanju polisa osiguranja u toku finansijske godine, ali koje se odnose na iduću finansijsku godinu. Opšti troškovi prodaje i opšti troškovi pojedinih skupina osiguranja se ne razgraničavaju. Za poslove neživotnog osiguranja, odgođeni troškovi pribave na datum bilansa izračunavaju se usporedbom rezervi za prijenosne premije na datum bilansa s bruto premijama polisiranim tokom godine, razgraničavajući uporedivi dio troškova pribave.

Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave uključeni su u izračun rezervi životnog osiguranja temeljem Zillmerizacije. Kao takvi odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja ne prikazuju se kao posebna bilansna pozicija.

Nadoknativi iznos odgođenih troškova pribave procjenjuje se na svaki datum bilansa kao dio testa adekvatnosti obaveza.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nematerijalna imovina (nastavak)

Ostala nematerijalna imovina

Ostala nematerijalna imovina stečena od strane Grupe, koja ima konačan vijek upotrebe, iskazuje se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadna kapitalizacija

Naknadni troškovi kapitaliziraju se samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi od imovine na koju se odnose. Svi ostali troškovi, uključujući troškove interno generiranog goodwill-a i marki, priznaju se u bilansu uspjeha kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe nematerijalne imovine, od dana kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2008. i 2007.
Software	5 godina
Ostala nematerijalna imovina - prava	10 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum bilansa. Dobici i gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u bilansu uspjeha.

(d) Najmovi – Grupa kao najmodavac

Finansijski najam

Najam kod kojeg Grupa kao najmodavac prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo te imovine primatelju najma klasificiraju se kao finansijski najam. Potraživanje se priznaje u iznosu koji odgovara sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma, uključujući garantovanu rezidualnu vrijednost. Razlika između ukupnog potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja predstavlja nezarađeni finansijski prihod koje se priznaje kroz razdoblje najma metodom efektivne kamatne stope. Potraživanja po finansijskom najmu uključena su u ostala potraživanja.

Operativni najam

Najam kod kojeg Grupa kao davatelj najma ne prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo uključuje se u materijalnu i nematerijalnu imovinu po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Prihod od najma imovine u operativnom najmu priznaje se u bilansu uspjeha po linearnoj metodi tokom trajanja najma.

(e) Najmovi – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac preuzima suštinski sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom, klasificira se kao finansijski najam. Da natum bilansa stanja Grupa nije imala imovinu po kojoj je najmoprimac.

Ostali najmovi su operativni najmovi, a imovina unajmljena od Grupe kao najmoprimca se ne prikazuje u bilansu stanja Grupe.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(f) Dugotrajna imovina i skupine imovine i obveza namijenjene prodaji

Dugotrajna imovina (ili skupine imovine i obveza namijenjenih prodaji) za koju se očekuje da će biti nadoknađena prvenstveno putem prodaje, a ne daljnjim korištenjem, klasificira se kao imovina namijenjena prodaji.

Prije klasifikacije u imovinu namijenjenu prodaji, imovina (ili stavke unutar skupine imovine i obveza namijenjenih prodaji) vrednuje se u skladu s računovodstvenim politikama za mjerenje nekretna i opreme. Nakon toga se imovina (ili skupina imovine i obveza namijenjenih prodaji) mjeri po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje, ovisno o tome koji je iznos niži.

Umanjenje vrijednosti za skupinu imovine i obveza namijenjenih prodaji se prvo raspoređuje na goodwill, a naknadno na preostalu imovinu i obveze proporcionalnom metodom, s tim da se gubitak ne raspoređuje na zalihe, finansijsku imovinu, odgođenu poreznu imovinu, imovinu s osnove primanja zaposlenih, ulaganja u nekretnine i biološku imovinu, koje treba nastaviti mjeriti u skladu s računovodstvenim politikama Grupe.

Umanjenja vrijednosti pri početnom raspoređivanju u kategoriju namijenjenu prodaji i naknadni dobiti ili gubici od ponovnog vrednovanja priznaju se u bilansu uspjeha. Dobici se ne priznaju u iznosu većem od eventualnog kumulativnog umanjenja vrijednosti.

(g) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto nadoknadioj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu robe i sve režijske i indirektno troškove povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Neto nadoknadiova vrijednost predstavlja očekivanu cijenu umanjenu za sve očekivane troškove marketinga, prodaje i distribucije.

(h) Finansijski instrumenti

Klasifikacija i priznavanje

Grupa klasificira svoje finansijske instrumente u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospijeca i ostale finansijske obaveze. Klasifikacija ovisi o namjeri s kojom su finansijska imovina i obaveze stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine i obaveza prilikom početnog priznavanja i, ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum bilansa. Na datum bilansa Grupa nije imala finansijsku imovinu po fer vrijednost kroz bilans uspjeha.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja uključuju nederivativnu finansijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja te koja ne kotira na aktivnom tržištu. Zajmovi i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju zajmove osiguranicima i depozite kod banaka.

Ulaganja koja se drže do dospijeca

Ulaganja koja se drže do dospijeca su nederivativna finansijska imovina koja ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijeca, za koju Grupa ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijeca. Navedena kategorija uključuje određene dužničke vrijednosnice.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje nederivativnu finansijsku imovinu koja je raspoređena u ovu kategoriju ili nije raspoređena niti u jednu drugu kategoriju. Finansijska imovina raspoređena kao raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, kursnih razlika ili cijena vlasničkih instrumenata. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze su sve finansijske obaveze koje nisu raspoređene u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Ostale finansijske obaveze uključuju uzete kredite i ostale obaveze.

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupovina i prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Grupa obavezuje na kupovinu ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i finansijske obaveze koje se vode po amortiziranom trošku priznaju se u trenutku kada je finansijska imovina predana zajmoprimcima, odnosno obaveza primljena od zajmodavaca.

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Grupa će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

Realizirani dobiti i gubici od prodaje finansijskih instrumenata računaju se metodom prosječnog ponderiranog troška stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Nakon početnog priznavanja, Grupa vrednuje finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove pribave. Vlasničke vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrednuju se po trošku sticanja umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja i finansijska imovina koja se drži do dospijeca vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Finansijske obaveze koje se ne raspoređuju u skupinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha vrednuju se po amortiziranom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortiziraju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Dobici i gubici

Dobici i gubici proizašli od promjene fer vrijednosti monetarne imovine raspoložive za prodaju priznaju se izravno u rezervu fer vrijednosti u kapitalu i rezervama i objavljuju u izvješću o promjenama u kapitalu i rezervama. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobit i gubitak od tečajnih razlika, prihod od kamata te amortizacija premije ili diskonta uz primjenu metode efektivne kamatne stope, za monetarnu imovinu raspoloživu za prodaju, priznaju se u računu dobiti i gubitka. Prihod od dividendi priznaje se u računu dobiti i gubitka. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se u bilansu uspjeha.

Dobici i gubici od finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortiziranom trošku mogu također nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti finansijskog instrumenta i priznaju se u bilansu uspjeha.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Grupa na svaki datum bilansa provjerava postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja nije klasificirana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima uticaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Grupa uzima u obzir dokaz o umanjenju vrijednosti na pojedinačnu imovinu te na zbirnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina provjerava se zbog umanjenja vrijednosti na pojedinačnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina za koju nije prepoznato umanjenje vrijednosti uključuje se u osnovicu za provjeru umanjenja vrijednosti na zbirnoj osnovi zbog umanjenja koje je nastalo, ali nije još prepoznato na datum bilansa stanja. Imovina koja nije pojedinačno značajna, provjerava se na zbirnoj osnovi za umanjenje vrijednosti grupirajući finansijsku imovinu (koja se vodi po amortiziranom trošku) na osnovi sličnih obilježja rizika.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke vrijednosnice) uključuje nepodmirenje obaveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe prema uslovima koje Grupa inače ne bi razmatralo, indikacije da će dužnik ili izdavatelj ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za vrijednosnicu, ili ostale dostupne podatke vezane uz skupinu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavatelja unutar te skupine, ili ekonomski uslovi koji su povezani s nepodmirenjima obaveza unutar te skupine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u bilansu uspjeha te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti kredita i predujmova. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću i dalje se priznaje kao amortizacija diskonta.

Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se smanjuje kroz bilans uspjeha.

U slučaju dužničkih ulaganja klasificiranih kao raspoloživa za prodaju, značajno ili produljeno smanjenje fer vrijednosti ulaganja ispod troška stjecanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Ukoliko postoji takav dokaz za finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti, umanjen za gubitak od umanjenja vrijednosti po toj finansijskoj imovini prethodno priznat u bilans uspjeha, prenosi se iz kapitala i rezervi i priznaje u bilans uspjeha. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati u bilans uspjeha po dužničkim vrijednosnicama ne ukidaju se kroz račun dobiti i gubitka. Ukoliko, u narednom razdoblju, fer vrijednost dužničke vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju poraste i porast je objektivno vezan za događaj nastao nakon što je gubitak od umanjenja vrijednosti priznat u bilans uspjeha, gubitak od umanjenja vrijednosti ukida se u korist bilans uspjeha.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Gubitak od umanjenja vrijednosti vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju priznaje se prenošenjem razlike amortiziranog troška sticanja i tekuće fer vrijednosti iz kapitala i rezervi u bilans uspjeha. Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se poništava kroz bilans uspjeha. Međutim, svaki naknadni oporavak fer vrijednosti vlasničke vrijednosnice raspoložive za prodaju za koju je priznato umanjenje vrijednosti priznaje se direktno u kapitalu i rezervama. Na datum bilansa stanja Društvo nije imalo dužničke vrijednosnice raspoložive za prodaju. Promjene u rezervaciji za umanjenje vrijednosti koje se odnosi na vremensku vrijednost novca sastavni su dio prihoda od kamata.

Specifični instrumenti

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Zajmovi dati klijentima

Zajmovi dati klijentima osiguranja iskazuju se neto od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadivi iznosi.

Vlasnički vrijednosni papiri

Vlasnički vrijednosni papiri klasificiraju se kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuje se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, kada se one vrednuju po trošku sticanja, smanjenom za umanjenje vrijednosti.

Dužničke vrijednosnice

Dužničke vrijednosnice izdane od lokalanih banka klasificirane su kao finansijska imovina koja se drže do dospijeca.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazuju se po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti (vid računovodstvenu politiku 1.3 (n)).

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica iskazana su po trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti u odvojenim, nekonsolidovanim finansijskim izvještajima Društva. Ulaganja u podružnice konsolidovana su metodom pune konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima, dok su ulaganja u pridružena društva obračunavaju po metodi udjela.

Uzeti zajmovi

Uzeti zajmovi na koje se plaća kamata inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenom za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortiziranom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospijecu priznaje se u računu dobiti i gubitka tijekom razdoblja trajanja zajma metodom efektivne kamatne stope.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Finansijski instrumenti (nastavak)

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti i naknadno po amortiziranom trošku.

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u bilansu stanja iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prijeboj priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili istovremeno stjecanja imovine i podmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi se iskazuju u neto iznosu samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili kada dobiti i gubici proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

(i) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sadržani u bilansu stanja i izvještaju o novčanom toku uključuju novac u banci i blagajni.

(j) Troškovi osoblja

Kratkoročni troškovi

U ime svojih uposlenika, Grupa plaća penziona i zdravstveno osiguranje na i iz bruto plate koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i porez na plate koji se računa na isplaćenu neto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u Federalni penzioni i zdravstveni fond, po zakonskim stopama važećim tokom godine. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su plaćeni u skladu sa lokalnim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u bilansu uspjeha u periodu u kojem su troškovi plata nastali.

Obaveze za doprinose za definirane penzione planove priznaju se kao trošak u bilansu uspjeha u periodu u kojem su troškovi nastali.

Dugoročni troškovi: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Grupa je obavezna isplaćivati otpremnine prilikom odlaska uposlenika u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plate tog uposlenika ili tri puta prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu od tri mjeseca nakon odlaska u penziju (u ovisnosti što je povoljnije za uposlenika).

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, a svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći se diskontnom stopom koja odgovara kamatnoj stopi na trogodišnji oročeni depozit u komercijalnim bankama, što predstavlja zamjenu za kamatnu stopu državnih obveznica, koja bi se koristila u slučaju da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine emituje ili izdaje obveznice.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(k) Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u bilansu uspjeha s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obavezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obaveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se bilančnom metodom, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum bilansa stanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna obaveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerojatno da će se povezana porezna korist moći realizirati.

Odgođena porezna imovina i obaveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obaveze.

Dodatni porez na dobit proizašao prilikom distribucije dividendi priznaje se kada i povezana obveza za plaćanje dividendi.

(l) Rezervacije

Rezervacija se priznaje kad Grupa, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu koja se može pouzdano procijeniti te je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirivanja te obaveze. Rezervacije se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obveze i troškove održavaju se na razini koju rukovodstvo Grupe smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Rukovodstvo određuje adekvatnost rezervacija na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i u ostale relevantne čimbenike.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obveza više nije vjerojatan, rezervacija se ukida.

(m) Dionički kapital

Redovni dionički kapital

Redovni dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasificiranih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u KM.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(m) Dionički kapital (nastavak)

Ponovni otkup dioničkog kapitala

Kod otkupa vlastitog dioničkog kapitala, plaćeni iznos, uključujući troškove koji se mogu izravno povezati s otkupom, priznaje se kao promjena izravno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao trezorske dionice te predstavljaju odbitnu stavku od kapitala i rezervi.

Dividende

Dividende na redovne dionice se priznaju kao obaveza u razdoblju u kojem su izglasane.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Zakonske se rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti prema odluci Skupštine.

Zakonske se rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Ostale rezerve

Ostale rezerve odnose se na preventivne rezerve, koje se koriste za finansiranje preventivnih aktivnosti u svrhu sprečavanja nastupanja štetnog događaja, za umanjivanje rizika od štete, kao i za upravljanje posljedicama šteta. U skladu sa regulatornim zahtjevima Grupa je prikazivala ove rezerve u kapitalu. Slijedom promjena u regulativi u 2007. godini, Grupa prikazuje preventivne rezerve kao dio obaveza.

Posebna komponenta diskrecionog udjela

Značajan broj izdatih polica životnog osiguranja sadrže diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantiranu kreditnu godišnju stopu (4% ili 3,25%) ili gdje je veća, stopu za bonuse koje određuje Društvo iz kvalifikovanog viška. Društvo prikazuje garantovanu komponentu ugovora kao obavezu, dok se višak bonusa iznad garantirane stope prikazuje zasebno kao raspored dobiti vlasnicima polisa osiguranja u godini u kojoj je dobit zarađena. U skladu sa statutom Društva, Skupština dioničara donosi odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa koja je već uključena u obračun matematičke rezerve. Iznos bonusa se utvrđuje korištenjem metode doprinosa, i primjenjuje se na svaku polisu osiguranja u jednakom omjeru, u zavisnosti od ukupne dobiti društva koje posluje životnim osiguranjima.

U skladu sa Statutom Društva, dioničari mogu odlučiti o raspodjeli dobiti životnog osiguranja. U slučaju dobiti koja je namjenjena nosiocima polisa, takvi bonusi su formalno kapitalizirani na individualnom nivou nakon odobravanja na Skupštini Dioničara. Rezultirajući prijenos u matematičku rezervu evidentira se kao raspodjela dobiti u izvještaju o promjenama u kapitalu i rezervama u periodu odobravanja od strane Skupštine.

Zadržana dobit

Sva dobit za godinu, zadržana nakon raspoređivanja, prenosi se u rezerve.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(n) Umanjenje vrijednosti

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine Grupe, izuzev odgođenih troškova pribave (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (c)), finansijske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (h)) i odgođene porezne imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (k)) preispituje se na svaki datum bilansa stanja kako bi se utvrdilo postoje li indikacije umanjenja vrijednosti. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu koja nema konačan korisni vijek upotrebe (na datum bilance Grupa nije imalo takve imovine) te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum bilansa stanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja generira novac veća od njezinog nadoknadivog iznosa. Jedinica koja generira novac je najmanja prepoznata grupa imovine koja generira novčane tokove, a koji se mogu zasebno identificirati od onih za drugu imovinu i grupe imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat za imovinu koja generira novac raspodjeljuje se umanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine unutar te jedinice (skupine jedinica) na pro rata osnovi.

Gubitak od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne ukida se kroz bilans uspjeha.

Nadoknadivi iznos imovine i jedinice koja generira novac je vrijednost imovine u upotrebi ili neto prodajna cijena, ovisno o tome koji je iznos viši. Vrijednost u upotrebi se procjenjuje diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum bilansa radi utvrđivanja je li gubitak smanjen ili više ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine, umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

(o) Izvještavanje po segmentima

Segment je zasebno prepoznatljiv dio Grupe koji je angažiran u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga (poslovni segment) ili u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga u određenom ekonomskom okruženju (geografski segment) koji u sebi sadrži rizike i koristi različite od onih u drugim segmentima. Primarni format Grupe za izvještavanje po segmentima su poslovni segmenti, koji uključuju segmente životnih i neživotnih osiguranja, usluge tehničkog pregleda vozila, usluge održavanja i usluge prodaje vozila na veliko i malo.

Raspodjela troškova između segmenata života i neživota

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade koji proizlaze iz kapitala i rezervi i sredstava neživotnog osiguranja, raspoređuju se na segment neživota, na temelju prosječnog omjera uloženi sredstava.

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade od imovine životnog osiguranja, uključeni su direktno u segment životnih osiguranja.

Tokom godine direktni administrativni troškovi direktno terete segmente životnog i neživotnog osiguranja. Kod administrativnih troškova koji ne mogu biti direktno raspoređeni, trošak se po ključu raspoređuje između segmenata životnog i neživotnog osiguranja. Troškovi oglašavanja i marketinga izravno se raspoređuju na segment života ili neživota, ovisno o osigurateljnomo proizvodu na koji se odnose. Za oglašavanje koje se odnosi na Grupu kao cjelinu, troškovi se raspoređuju na temelju polisirane premije po vrsti osiguranja u osiguravateljskom portfelju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(o) Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Provizije se knjiže odvojeno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Značajan dio troškova osoblja raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Ako se troškovi osoblja ne mogu izravno rasporediti na pojedini segment, raspoređuju se na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostali troškovi pribave raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja, ili se raspoređuju na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja.

Raspodjela imovine i kapitala i rezervi

Sve nekretnine i oprema, kao i nematerijalna imovina raspoređuje se na segment neživotnog i životnog osiguranja. Finansijska ulaganja se raspoređuju na temelju izvora sredstava. Kapital i rezerve se raspoređuju na temelju minimalnih zakonskih zahtjeva za kapitalom, a višak se po Odluci Skupštine raspoređuje na segmente životnog i neživotnog osiguranja.

(p) Prihodi

Računovodstvena politika vezana uz priznavanje prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju opisana je u bilješci 1.3 (r).

Prihod od ulaganja

Prihod od kamata priznaju se u bilansu uspjeha kako nastaje za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one koji se mjere po amortiziranom trošku i raspoložive za prodaju, primjenom metode efektivne kamatne stope, tj. stope koja diskontira očekivane buduće gotovinske tokove na neto sadašnju vrijednost kroz vrijeme trajanja predmetnog ugovora ili trenutno važeće varijabilne kamatne stope. Ovi prihodi iskazuju se u bilansu uspjeha kao prihod od kamata i slični prihodi. Prihod od kamata također uključuju prihode od provizija i naknada koji se odnose na odobrene zajmove i potraživanja od komitenata, amortizaciju premije ili diskonta kao i ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog finansijskog instrumenta i iznosa po dospelju, koji se priznaju primjenom efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obveze te metoda alokacije prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom odgovarajućeg razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju očekivani budući gotovinski izdaci ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obveze. Pri izračunu efektivne kamatne stope Grupa ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i postotne bodove plaćene ili primljene između ugovornih strana koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve ostale premije ili diskonte.

Prihod od operativnog najma

Plaćanja pod poslovnim najmom priznaju se u bilans uspjeha linearnom metodom tijekom trajanja najma.

Prihod od finansijskog najma

Potraživanje se priznaje u iznosu sadašnje vrijednosti plaćanja najma uključujući svu zajamčenu rezidualnu vrijednost. Razlika između bruto potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja je nezarađeni finansijski prihod i priznaje se tijekom trajanja najma primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prihod od naknada i provizija

Prihod od provizija uključuje provizije reosiguranja, i priznaje se prilikom obračuna reosiguravača. U skladu sa izuzetima dopuštenim MSFI-em 4, prihod od provizije reosiguranja se u potpunosti priznaje pri obračunu reosiguranja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(q) Rashodi

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polisa osiguranja i administrativne troškove.

Troškovi pribave

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupnika, provizija (izuzev provizije za obnovu) te troškove marketinga i promocije.

Troškovi provizije za neživot priznaju se kako nastaju u skladu sa načelom obračunskog perioda, dok se troškovi provizije za život priznaju po naplati, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (p)).

Administrativni troškovi

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, amortizaciju ostale dugotrajne materijalne imovine, trošak električne energije i ostale troškove. Ostali troškovi uključuju uglavnom troškove naplate premija, troškove otkaza polisa osiguranja, troškove upravljanja portfeljem i administrativne troškove poslova reosiguranja.

Operativni najam

Plaćanja po operativnom najmu priznaju se u bilansu uspjeha linearnom metodom tokom trajanja najma.

Troškovi finansiranja

Troškovi finansiranja uključuju troškove kamata na uzete zajmove, troškove umanjenja vrijednosti finansijske imovine, gubitke od kursnih razlika, te troškove za usluge brokera.

(r) Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće promjene kamatnih stopa, cijena vrijednosnih papira, cijena dobara, kursa, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu.

Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika polise na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju. Na datum bilansa stanja Grupa nije imala ugovore o ulaganju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(r) Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori s obilježjima diskrecionog sudjelovanja u dobiti

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti je ugovorno pravo imatelja polise na primanje dodatka na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka diskreciona odluka izdavatelja te koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja; ili
- dobiti ili gubitku društva koje je izdalo ugovore.

Mješovito osiguranje sadrži diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantiranu kreditnu godišnju stopu od 4% ili 3,25 % ili gdje je veća, stopu za bonuse koje određuje Društvo iz kvalifikovanog viška. Društvo prikazuje garantovanu komponentu kao obavezu, dok se svaki višak iznad ovog iznosa priznaje odvojeno kao raspodjela dobiti.

(s) Premije

Polisirane premije neživotnog osiguranja uključuju sve premije polisirane tokom godine, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na naredna računovodstvena razdoblja.

Premije isključuju poreze i doprinose na premije.

Zarađeni dio primljenih premija, uključujući poslove koji nisu završeni, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma preuzimanja rizika tokom razdoblja pokrića, na temelju obrasca preuzetih rizika.

Premije pasivnih poslova reosiguranja priznate su kao rashod u skladu s obrascem primljenih usluga reosiguranja u istom računovodstvenom razdoblju kao i premije za odgovarajući izravni posao osiguranja.

U skladu s izuzećima koje dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja i dalje se računovodstveno evidentiraju na gotovinskom načelu. Premije životnog osiguranja su vezane za EUR.

(t) Rezerva prijenosnih premija

Rezerva prijenosnih premija sadrži dio bruto polisirane premije za koju se procjenjuje da će se zaraditi u sljedećoj ili narednim finansijskim godinama i izračunata je na temelju "pro rata temporis" i korigira se, ako je potrebno, za specifične distribucije rizika tokom razdoblja pokrivenog ugovorom.

(u) Rezerva za neistekle rizike

Rezerva se formira za rizike koji nisu istekli, a proizlaze iz neživotnog osiguranja tamo gdje se očekivana vrijednost šteta i troškova (uključujući odgođene troškove pribave i administrativne troškove za koje je vjerojatno da će nastati nakon završetka finansijske godine), koji se odnose na neistekla razdoblja polisa na snazi na datum bilansa, nadilazi rezervu prijenosnih premija vezanu za te polise, nakon oduzimanja bilo kakvih odgođenih troškova pribave. Rezerva za rizike koji nisu istekli se računa zasebno za pojedine skupine osiguranja kojima se zajednički upravlja, prije uzimanja u obzir odgovarajućeg prinosa na ulaganja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(v) Rezerva za ugovore neživotnih osiguranja

Rezerva predstavlja procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući izravne i neizravne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma bilansa stanja. Neplaćeni gubici i gubici po osnovi korekcije troškova sadrže procjenu izvještenih gubitaka i rezervu za neprijavljene štete.

(w) Rezerva za ugovore životnih osiguranja

Rezervu osiguranja života izračunao je aktuar Grupe, imajući u vidu načela postavljena regulativom za izračun matematičke rezerve za osiguratelje života, izdane od strane Agencije za nadzor osiguranja. Rezerva osiguranja života izračunata je na temelju važećih premija upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove kao i sva zajamčena primanja i već objavljene i predložene bonuse. Usvojena je metoda prospektivne procjene neto premija za izračun matematičke rezerve.

Grupa koristi punu Zillmer stopu od 3,5% u godini nastanka polise. Primijenjena Zillmer stopa je unutar ograničenja propisanih od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Rezerva se inicijalno mjeri korištenjem pretpostavki korištenih za izračun odgovarajućih premija i ostaje nepromijenjena, osim u slučaju nastanka neadekvatnosti obaveze.

Test adekvatnosti obaveza („LAT“) provodi se na svaki datum izvještavanja od strane aktuaru Grupe koristeći tekuće procjene budućih novčanih tokova po ugovorima o osiguranju (molimo pogledajte bilješku 1.7). Ako te procjene pokažu da je neto knjigovodstvena vrijednost rezerve nedovoljna obzirom na procijenjene buduće novčane tokove, razlika se priznaje u bilansu uspjeha uz odgovarajuće povećanje rezerve osiguranja života.

(x) Štete

Štete proizašle iz osiguranja neživota

Nastale štete iz poslova osiguranja neživota sastoje se od šteta i troškova obrade šteta plaćenih tokom finansijske godine zajedno s kretanjem rezervi za nelikvidirane štete.

Plaćene štete evidentiraju se u trenutku procesiranja štete i priznaju se (određuju) kao iznos koji će biti plaćen za namiru štete. Plaćene štete u osiguranju neživota povećavaju se za troškove obrade šteta.

Naplaćene štete nadoknadive od trećih strana iskazane su kao ostali prihodi, a ne kao umanjenje isplaćenih šteta.

Rezerve šteta temeljem procjene pojedinačnih šteta i statističkih metoda čine rezerve Grupe za procijenjeni konačni trošak namire svih šteta nastalih, ali neisplaćenih do datuma bilansa, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s povezanim internim i eksternim troškovima obrade šteta i prikladnom marginom opreznosti. Neisplaćene štete se ocjenjuju pregledavanjem pojedinačnih šteta te formiranjem rezerve za neprijavljene nastale štete, koje su rezultat internih i eksternih predvidivih događaja, poput promjena u proceduri obrade šteta, inflacije, sudskih trendova, zakonodavnih promjena i povijesnog iskustva i trendova.

Predviđene naknade od reosiguranja i procjene povrata od regresa, objavljene su kao zasebna imovina. Reosiguranje i drugi povrati procjenjuju se na sličan način kao i procjena rezervi šteta.

Pri poslovima osiguranja od auto-odgovornosti, dio šteta isplaćuje se u obliku anuiteta. Rezerva za takve štete formirana je po sadašnjoj vrijednosti očekivanih isplata tokom čitavog perioda trajanja prava oštećenika po diskontnoj stopi od 3,25%. S iznimkom anuiteta, Grupa ne diskontira rezerve za nepodmirene štete.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(x) Štete (nastavak)

Premda Uprava smatra da je bruto rezerva za štete i povezane povrate od reosiguranja iskazana u odgovarajućem iznosu na temelju njima trenutno raspoloživih informacija i događaja, konačna obaveza će varirati kao rezultat naknadnih informacija i događaja i može rezultirati značajnim korekcijama rezerviranih iznosa. Ovo se dalje opisuje u bilješci 1.6.

Štete iz poslova životnog osiguranja

Štete iz poslova životnog osiguranja reflektiraju troškove svih šteta tokom godine, uključujući bonuse osiguranicima alocirane u očekivanju objave bonusa.

(y) Reosiguranje

Potraživanja po osnovu ugovora o reosiguranju procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum bilansa stanja. Pretpostavlja se da je takva imovina umanjene vrijednosti onda kada postoje objektivni dokazi, da kao rezultat događaja nastalih nakon početnog priznavanja, Grupa možda neće naplatiti sve dospjele iznose te da događaj ima mjerljivi uticaj na iznose koje će Grupa primiti od reosiguravatelja.

Grupa cedira reosiguranje u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja njegovog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njezine izravne obaveze prema osiguranicima.

Cedirane premije i nadoknadivi iznosi prezentirani su u bilansu uspjeha i bilansu stanja na bruto principu.

Samo se ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. Finansijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Na datum bilansa stanja, Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina iz posla reosiguranja uključuje iznose potraživanja od društava za reosiguranje za cedirane obaveze iz osiguranja. Iznosi naplativi od reosiguravatelja su procijenjeni na način konzistentan s rezervama za štete ili štete isplaćene po osnovi reosigurane polise. Imovina iz posla reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose koji su, na osnovi ugovora o reosiguranju, naplativi od reosiguravatelja u vezi s tehničkim rezervama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke rezerve formira se na temelju uslova ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obaveze.

Provizija reosiguranja

Provizija reosiguranja uključuje provizije koje su primljene ili se potražuju od reosiguratelja temeljene na ugovorima o reosiguranju.

(z) Obaveze i povezana imovina testa adekvatnosti obaveza

Ugovori o osiguranju i ugovori s obilježjima diskrecione participacije testiraju se radi utvrđivanja adekvatnosti diskontiranjem tekućih procjena svih budućih ugovornih novčanih tokova i uspoređujući taj iznos s neto knjigovodstvenom vrijednosti obaveza umanjениh za odgođene troškove pribave. Gdje se utvrdi nedostatak obaveza, formira se dodatna rezerva i Grupa priznaje gubitak u bilansu uspjeha.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(aa) Standardi i tumačenja koji još nisu stupili na snagu

Određeni novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koja još nisu stupila na snagu za računovodstveno razdoblje koje završava 31. decembra 2008. godine i nisu primijenjeni u pripremi ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja:

Revidirani MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja (primjenjuje se od 1. januara 2009)

- Promijenjeni standard zahtijeva da se informacije u finansijskim izvještajima grupiraju na temelju zajedničkih obilježja i uvodi izvještaj o ukupnim prihodima. Pozicije bilansa uspjeha kao i ostali prihodi i rashodi mogu se prezentirati ili u jednom izvještaju o ukupnim prihodima (što zapravo kombinira bilans uspjeha i promjene u kapitalu i rezervama koje nisu inicirane od strane vlasnika u jedan izvještaj) ili u dva zasebna izvještaja (bilansu uspjeha te zasebno u izvještaju o ostalim prihodima). Grupa trenutno još razmatra opciju prezentacije u jednom izvještaju ili u dva zasebna izvještaja.

Revidirani MRS 23 Troškovi posudbe (primjenjuje se od 1. januara 2009.)

- Revidirani Standard ukida mogućnost priznavanja troškova posudbe kao rashod razdoblja i zahtijeva da subjekt kapitalizira troškove posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji i proizvodnji kvalificirane imovine kao dio troška nabave te imovine. Grupa još nije dovršila analizu uticaja ovog revidiranog Standarda na svoje poslovanje.

MSFI 8, Poslovni segmenti (primjenjuje se od 1. januara 2009.)

- Standard uvodi "Rukovoditeljski pristup" u segmentu izvještavanja i segmenta objavljivanja koji se temelji na komponentama subjekta koje rukovodstvo nadgleda u donošenju odluka o operativnim pitanjima. Standard neće imati učinka na dobit/(gubitak) ili kapital. Međutim, Grupa očekuje da će novi standard znatno promijeniti prezentaciju i objavu njihovih operativnih segmenata u finansijskim izvještajima.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe

Ove objave nadopunjuju bilješku o upravljanju finansijskim rizicima (bilješka 1.41) i bilješku o upravljanju rizikom osiguranja (bilješka 1.5).

Grupa radi procjene i pretpostavke o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (h) o umanjenju vrijednosti finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti u ukupnim gubicima od umanjenja vrijednosti temelji se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, posloводство procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajnu vrijednost instrumenata osiguranja.

Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje rezervi

Najznačajnije procjene vezane uz finansijske izvještaje Grupe odnose se na formiranje rezervi. Grupa ima relativno konzervativan pristup formiranju rezervi i primjenjuje propise Agencije za nadzor osiguranja. Grupa zapošljava dva ovlaštena aktuara.

Osnovne pretpostavke korištene pri izračunu rezerve životnih osiguranja su prikazane u bilješci 1.6.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 1.5, dok su rezerve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 1.23.

Porez

Grupa formira poreznu obavezu u skladu s poreznim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezna prijava podložna je odobravanju od strane poreznih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreznog obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za nadzor osiguranja je ovlaštena je da vrši inspekcije poslovanja Društva i zahtijeva izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućom regulativom.

Uzajamne obaveze

Grupa ima obavezu prema Zaštitnom fondu osiguranja vezano za udio Grupe u štetama autoodgovornosti koje uzrokuju nepoznata ili neosigurana vozila. Osim toga, Grupa je, kao i ostali sudionici na tržištu osiguranja autoodgovornosti, odgovorna za dio nepodmirenih šteta autoodgovornosti u slučaju likvidacije bilo kojeg društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju u privatnom osiguranju. Uprava Društva smatra da na datum bilansa to ne predstavlja značajan rizik.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Umanjenje vrijednosti goodwilla

Potreba za umanjem vrijednosti goodwilla procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (c) nematerijalna imovina, goodwill.

Umanjenje vrijednosti goodwilla temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka nastalih korištenjem jedinica na koje se je prethodno rasporedio goodwill.

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o nadoknadivom iznosu podružnica i pridruženih pravnih lica. Nadoknadivi iznos predstavlja viši iznos od fer neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi.

1.4.2 Ključna računovodstvena mišljenja u primjeni računovodstvenih politika Grupe

Ključna računovodstvena mišljenja u primjeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

Klasifikacija proizvoda

Za računovodstvenu politiku o klasifikaciji ugovora kao ugovora o osiguranju ili ugovora o ulaganju molimo pogledajte bilješku 1.3 (r).

Alokacija indirektnih troškova između života i neživota

Alokacija troškova na segmente života i neživota je opisana u računovodstvenoj politici 1.3 (o).

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja

Grupa je izložena aktuarskom riziku i riziku pribave koji proizlaze iz široke ponude proizvoda osiguranja života i neživota: sudjelujućih tradicionalnih proizvoda života i glavnih skupina neživotnih osiguranja (osiguranja motornih vozila, imovine, transporta, odgovornosti, nezgode i zdravstvenog osiguranja).

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik rezervi. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezerva u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezerve predstavlja rizik da je apsolutni nivo tehničkih rezerva krivo procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave neživota također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom rezerve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promjena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Upravljanje rizicima

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanjem reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Grupa reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontrolirala izloženost gubicima i zaštitila kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih (imovina, transport, putnička i zdravstvena osiguranja, i osiguranje života) i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju (auto odgovornost, transport, osiguranje katastrofa) kako bi smanjila neto izloženost. Za akumulaciju neto imovinskih gubitaka koji proizlaze iz jednog događaja, reosigurateljno pokriva za rizik katastrofe pokriva prvih 60 miliona EUR-a iznad 0,5 miliona EUR-a.

Adekvatnost obaveza se procjenjuje uzevši u obzir odgovarajuću imovinu, promjene u kamatnim stopama i kursovima valuta i razvoj smrtnosti, pobolijevanja, učestalosti i iznosima šteta u neživotu, odustajanjima i troškovima kao i općim uslovima na tržištu. Posebna pozornost posvećuje se adekvatnosti obaveza iz poslova životnog osiguranja.

Za detaljan opis testa adekvatnosti obaveza molimo pogledajte bilješku 1.7.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Grupe. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Neživotno osiguranje

U okviru neživotnog osiguranja, Uprava vjeruje da Grupa nema značajne koncentracije izloženosti grupi ugovarača osiguranja mjereno socijalnim, profesionalnim, starosnim i sličnim kriterijima.

Najveća vjerovatnoća značajnih gubitaka za Grupu proističe iz katastrofalnih dešavanja kao što su oluja, poplava ili zemljotres. Tehnike i pretpostavke koje Grupa koristi za računanje ovih rizika su sljedeće:

- Mjerenje geografske akumulacije.
- Procjena vjerovatne maksimalne štete.
- Reosiguranje.

Životno osiguranje

Za ugovore o životnom osiguranju koji pokrivaju smrt osiguarnika ne postoji znatna geografska koncentracija rizika, iako koncentracija osigurane sume može uticati na omjer isplate osiguranja na nivou portfelja.

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku, daju pregled koncentracije rizika temeljenu na pet skupina ugovora grupiranih po osiguranim koristima za svaki osigurani život.

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2008.

KM	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja '000 KM		Poslije reosiguranja '000 KM	
1.500-5.000	12.901	39,7%	12.901	44,8%
5.001-10.000	8.852	27,3%	8.852	30,7%
10.001-20.000	6.008	18,5%	6.008	20,9%
20.001-40.000	2.824	8,7%	874	3,0%
>40.001	1.878	5,8%	173	0,6%
Stanje na dan 31. decembra	32.463	100,0%	28.808	100,0%

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2007.

KM	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja '000 KM		Poslije reosiguranja '000 KM	
1.500-5.000	6.957	39,2%	6.957	44,0%
5.001-10.000	3.411	19,2%	3.411	21,6%
10.001-20.000	2.298	12,9%	2.298	14,6%
20.001-40.000	2.225	12,5%	1.901	12,0%
>40.001	2.876	16,2%	1.232	7,8%
Stanje na dan 31. decembra	17.767	100,0%	15.799	100,0%

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja

Neživotno osiguranje

Na datum bilansa formira se rezerva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obaveza za prijavljene a nelikvidirane štete (RBNS) je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena rezerve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti, nego rezerva za prijavljene štete. IBNR rezervu pretežno procjenjuju aktuari Grupe koristeći statističke metode propisane od Strane Agencije za nadzor osiguranja.

Ključne metode procjene rezerve za nastale, a neprijavljene štete, koje se nisu mijenjale u odnosu na prošlu godinu, su:

- metoda ulančanih ljestvica, koja koristi istorijske podatke kako bi se procijenili plaćeni i nastali dijelovi šteta od ukupnog troška šteta, za određene proizvode (auto odgovornost, kasko i nezgoda);
- metoda procijenjenog iznosa štete, koja koristi iskustvo Grupe s pojedinačnim iznosima šteta i koja se koristi za sva ostala osiguranja osim osiguranja od auto odgovornosti i osiguranja nezgode.

U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda ne bude slučaj, koji su u mjeri u kojoj se mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju:

- ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući uticaj velikih gubitaka.

IBNR rezerve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udjel reosiguranja.

Pretpostavke koje imaju najveći uticaj na mjerenje obaveza neživota su sljedeće:

Očekivana kvota šteta

Očekivana kvota šteta predstavlja kvotu očekivanih nastalih šteta u odnosu na zarađene premije.

Diskontiranje

Uz iznimku anuiteta, rezerve neživota se ne diskontiraju. Anuitetne štete u autoodgovornosti se diskontiraju po stopi od 3,25%.

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom), ukoliko smjernice izdane od Agencije za nadzor osiguranja ne nalažu drugačije. Pretpostavke koje se koriste su određene na početku trajanja polise i ostaju važiti do isteka obveza. Polise životnog osiguranja vezane su uz EUR, što je uobičajena tržišna praksa. Očekuje se da će se vezanost KM i EUR nastaviti.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja se kreće u rasponu od 3,25% do 4% prema stvarnoj tehničkoj stopi korištenoj u određivanju premije.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u bilješki 1.23 (g)

Grupa je izabrala korištenje tablica smrtnosti stanovništva, kako je prikazano u bilješki 1.23 (g).

U 2008. nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranici ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (Z-MES-10, Z-MES-20, Z-MES-1E), (Z-KBI-10, Z-KBI-20, Z-MEK -10 (Kapitalsko), ST-1997 mješovito osiguranje zaključeno prema starim cjenicima), osiguranja od kritičnih bolesti (Z-KBI-10, Z-KBI-20), stipendijskog (Z-STI-10, Z-STI-20, Z-STI-1E), miraznog osiguranja (Z-DOT-10, Z-DOT-20, Z-DOT-1E) imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Udio u dobiti se računa 31. decembra svake godine po isteku druge godine osiguranja. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranom iznosom. U slučaju smrti, Grupa plaća osigurani iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat. Grupa rezerviše iznose diskrecionih bonusa alociranih osiguranicima unutar rezerve životnog osiguranja.

1.7 Test adekvatnosti obaveza

Životno osiguranje

Matematička rezerva se testira na svaki datum izvještavanja u odnosu na izračun budućih novčanih tokova koristeći eksplicitne i konzistentne pretpostavke svih faktora – budućih premija, smrtnosti, pobolijevanja, rezultata ulaganja, isteka, otkupa, garancija, bonusa osiguranicima, troškova i iskorištavanja opcija koje su na raspolaganju osiguranicima. Za tu svrhu Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita („SVBP“) koji je dio izračuna ugrađene vrijednosti životnog portfelja, koje potpisuje i odobrava matično društvo.

Test adekvatnosti obaveza raden je samo za produkte mješovitog osiguranja proizvoda i osnovne pretpostavke su:

Segmentacija

Grupa segmentira proizvode u nekoliko homogenih skupina prema karakteristikama individualnih proizvoda:

- Novi tradicionalni proizvodi životnog osiguranja sa uključenom dobiti

Svaka se grupa zasebno testira za adekvatnost obaveza. Neadekvatnost obaveza u pojedinoj grupama može se nadoknaditi viškom rezervi iz drugih grupa u slučaju da proizvodi pripadaju istoj vrsti.

Neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova izračunata na temelju dolje opisanih pretpostavki se uspoređuje s obavezama iz osiguranja, za svaku grupu proizvoda zasebno. Ako ta usporedba pokazuje da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja nedovoljna uzevši u obzir procijenjene novčane tokove, cjelokupni nedostatak se priznaje u bilansu uspjeha priznavanjem dodatne obaveze.

Smrtnost i pobolijevanje

Smrtnost i pobolijevanje se obično temelje na podacima objavljenim od strane Svjetske Zdravstvene Organizacije (SZO) i usklađuju na temelju statističkih analiza iskustva smrtnosti za Grupu.

Mortalitetne tablice koje pružaju najbolju procjenu smrtnosti su izvedene iz Slovenije, s tim da se u obzir uzimaju odnos između smrtnosti populacije u Sloveniji i Bosni procijenjen od strane SZO. Mortalitetne tablice se dobiju kao zbroj vjerovatnoća smrti i dijagnoza kritičnih bolesti u Bosni i Hercegovini određenih od strane Munich Re.

Postojanost

Pretpostavke o istecima i otkupima temelje se na prošlom iskustvu Grupe sa policama osiguranja (podijeljeno po vrsti i trajanju polisa). Grupa redovno ispituje i po potrebi izmjenjuje stope postojanosti po vrstama i trajanju polisa.

Troškovi

Pretpostavke o budućim troškovima obnove i održavanja pojedine polise uključene u test adekvatnosti obaveza izvode se iz istorijskog iskustva Grupe. Za buduća razdoblja novčani tokovi za troškove uvećani su za faktor jednak procjeni buduće stope inflacije od 1% (s tim da je sadašnji portfolio mali, ne očekuje se brzi rast budućih troškova po polisi): troškovi obnove za aktivne i uplaćene polise od 70 KM godišnje po polisi, trošak štete od 70 KM po šteti, trošak upravljanja fondom investicija životnog osiguranja od 0,15% prosječne matematičke rezerve. Troškovi po polisi ne sadrže troškove priključne nezgode, koji su iskazani sumarno.

1.7. Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Očekivani povrat od investicija i diskontna stopa

Budući povrati od investicija su izračunati koristeći nerizičnu kamatnu stopu Europske Centralne Banke.

Raspodjela dobiti

Grupa uzima u obzir buduće diskrecione bonuse, izračunate kao fiksni postotak od viška nerizične kamatne stope iznad garantirane tehničke kamatne stope po pojedinačnim polisama. Primijenjeni postotak od 4% za nove polise je u skladu s tekućom poslovnom praksom Grupe vezanom za alokaciju bonusa.

Neživotno osiguranje

Za razliku od životnog osiguranja, obaveze iz osiguranja neživota se računaju koristeći tekuće (ne povijesne) pretpostavke.

Test adekvatnosti obaveza za neživotna osiguranja je ograničen na neistekli dio postojećih ugovora. Očekivana vrijednost šteta i troškova koji se mogu pripisati neisteklim ugovorima važećim na datum bilance uspoređuje se s nezarađenim premijama po tim polisama nakon odbitka odgođenih troškova provizije. Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tokom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti.

Test se provodi po grupama proizvoda koji imaju sličan profil rizika.

Na dan 31. decembra 2008. godine kao rezultat testa adekvatnosti obaveza Društvo je rezervisalo 313 hiljada KM koje su iskazane u okviru rezervi za neistekle rizike.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Ugovori neživotnog osiguranja

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje motornih vozila, imovine, odgovornosti, transportno, putničkog zdravstvenog i osiguranje nezgode. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza uz tromjesečni otkazni rok (ili 5 mjeseci otkazni rok za dugoročne ugovore zaključene na period duži od 5 godina). Grupa stoga ima mogućnost ponovne procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godine dana. Također ima mogućnost nametanja umanjenja premije kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prijevara.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova.

Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polisi osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polisa da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

Karakteristike pojedinih vrsta osiguranja, ako se značajno razlikuju od gore navedenih, opisane su u nastavku.

Osiguranje motornih vozila

Portfelj osiguranja motornih vozila Grupe uključuje osiguranja autoodgovornosti i kasko osiguranje. Osiguranje autoodgovornosti pokriva tjelesne ozljede i imovinske štete u Federaciji BiH kao i štete uzrokovane u inozemstvu koje prouzrokuju osiguranici u sustavu Zelene karte.

Imovinske štete u automobilskoj odgovornosti i kasku se uglavnom prijavljuju i podmiruju nedugo nakon datuma nezgoda. Prijave i isplate vezane uz tjelense ozljede, međutim, se teže procjenjuju i određuju se u dužem periodu. Takve štete mogu biti podmirene u obliku jednokratne isplate ili kao renta.

Iznos šteta vezanih za tjelesne ozljede i s njima vezanim gubicima zarada pod uticajem su odluka sudske prakse.

Autoodgovornost je regulisana Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti. Tarife i minimalne svote osiguranja su regulirane zakonom. Osiguranici imaju pravo na bonus prilikom obnove polise ukoliko ispunjavaju određene uslove.

Kasko osiguranje predstavlja standardno osiguranje od štete; plaćene štete su ograničene osiguranim iznosom.

Osiguranje imovine

Osiguranje imovine dijeli se okvirno na industrijske i privatne rizike. Za industrijske rizike Grupa koristi tehnike upravljanja rizicima kako bi identificirala rizike i analizirala gubitke te surađuje s reosigurateljima. Privatni imovinski rizici sadrže standardna osiguranja građevina i stvari.

Štete se obično prijavljuju brzo i mogu likvidirati bez odgađanja.

1.8. Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova (nastavak)

Osiguranje odgovornosti

Pokriva sve vrste odgovornosti i uključuje komercijalnu odgovornost, odgovornost članova Uprave, djelatnika te profesionalnu odgovornost kao i osobnu odgovornost.

Dok se većina osiguranja od opće odgovornosti pribavlja na principu „prijavljene štete“ određena pokriva od osiguranja odgovornosti se osiguravaju na principu „nastanka“.

Osiguranje nezgode

Osiguranje nezgode se tradicionalno prodaje kao dodatak životnim osiguranjima ili autoodgovornosti prodavanim od strane Grupe.

Ugovori životnog osiguranja

Bonusi

Bonusi se dodjeljuju prema diskreciji Grupe i priznaju kada su predloženi i odobreni od strane Uprave u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima. Nakon što se alociraju osiguranicima, bonusi postaju garantirani.

Pored toga, po Statutu Grupe, Skupština dioničara može donijeti odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa. U tom slučaju, iznos koji predstavlja udjel korisnika u dobiti poslovanja životnim osiguranjima dodaju se matematičkoj rezervi. Iznos se utvrđuje korištenje metode doprinosa, i primjenjuje se na svaku polisu osiguranja u jednakom omjeru, u zavisnosti od ukupne dobiti Grupe koje posluje životnim

Premije

Premije za sve proizvode životnog osiguranja su vezane za EUR i mogu biti plative u redovnim ratama ili kao jednokratne premije na početku trajanja polise.

Osiguranje za slučaj smrti koje služi kao obezbjeđenje za date kredite banaka

Tradicionalno osiguranje za slučaj smrti uključuje rizik smrti. Polise sadrže opadajuću osiguranu sumu. Naknade u slučaju smrti plaćaju se samo ako osiguranik umre tokom trajanja polise osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja

Ovo su također tradicionalni proizvodi osiguranja života koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Kapitalne polise osiguranja života za redovnu ili jednokratnu premiju pokrivaju rizik smrti, doživljenja, kritične bolesti i priključnu nezgodu.

Stipendijsko osiguranje

Ovi proizvodi se temelje na tradicionalnim rizicima životnog osiguranja. Ovo su također tradicionalni proizvodi životnog osiguranja koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Premija se plaća u godišnim ili mjesečnim ratama i pokriva rizik smrti i doživljenja.

1.9 Izvještavanje po segmentima

Konsolidovani bilans stanja po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2008.

	Neživot	Život	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila	Unis Stanica za tehnički pregled vozila	Sarajevo stan	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Imovina						
Nekretnine i oprema	4.118	-	3.511	2.185	5.068	14.882
Ulaganja u nekretnine	605	-	-	-	-	605
Nematerijalna imovina						
- Goodwill	169	-	-	-	-	169
- Odgođeni troškovi pribave	1.111	-	-	-	-	1.111
- Ostala nematerijalna imovina	21	-	332	4	133	490
Ulaganje u pridružena pravna lica	6	-	-	-	-	6
Ulaganja koja se drže do dospjeća	3.102	1.039	-	-	-	4.141
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	183	571	-	-	-	754
Zajmovi i potraživanja	23.777	8.601	120	4	1.001	33.503
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	6.222	1	-	-	-	6.223
Zalihe	-	-	-	697	392	1.089
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	6.515	231	130	1.113	168	8.157
Imovina namijenjena prodaji	809	-	-	-	-	809
Unaprijed plaćeni porez na dobit	827	-	17	-	-	844
Novac i novčani ekvivalenti	4.249	296	61	93	147	4.846
Ukupna imovina	51.714	10.739	4.171	4.096	6.909	77.629
Obaveze						
Rezerve za ugovore o osiguranju	27.641	6.981	-	-	-	34.622
Uzeti zajmovi	-	-	1.542	363	-	1.905
Rezervisanja za obaveze i troškove	2.613	-	29	6	55	2.703
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	2.723	85	227	648	559	4.242
Ukupne obaveze	32.977	7.066	1.798	1.017	614	43.472
Kapital i rezerve						
Dionički kapital	5.196	3.116	-	-	-	8.312
Zakonske i statutarne rezerve	18.067	-	-	-	-	18.067
Posebna komponenta diskrecionog udjela	-	251	-	-	-	251
Zadržana dobit	3.504	473	134	(114)	(18)	3.979
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	26.767	3.840	134	(114)	(18)	30.609
Interesi manjinskih dioničara	-	-	-	666	2.882	3.548
Ukupno kapital i rezerve	26.767	3.840	134	552	2.864	34.157
Ukupne obaveze, kapital i rezerve	59.744	10.906	1.932	1.569	3.478	77.629

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani bilans stanja po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2007.

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Ukupno '000 KM
Imovina				
Nekretnine i oprema	4.669	-	2.327	6.996
Nematerijalna imovina				
- Odgođeni troškovi pribave	1.012	-	-	1.012
- Ostala nematerijalna imovina	33	-	382	415
Ulaganje u pridružena pravna lica	2.812	-	-	2.812
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	137	572	-	709
Zajmovi i potraživanja	24.381	7.678	23	32.082
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	4.822	2	-	4.824
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	5.358	25	97	5.480
Unaprijed plaćeni porez na dobit	1.011	-	2	1.013
Novac i novčani ekvivalenti	8.769	154	75	8.998
Ukupna imovina	53.004	8.431	2.906	64.341
Obaveze				
Rezerve za ugovore o osiguranju	23.645	4.959	-	28.604
Uzeti zajmovi	-	-	1.795	1.795
Rezervisanja za obaveze i troškove	2.359	-	11	2.370
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	2.826	105	195	3.126
Ukupne obaveze	28.830	5.064	2.001	35.895
Kapital i rezerve				
Dionički kapital	5.196	3116	-	8.312
Zakonske i statutarne rezerve	15.717	-	-	15.717
Posebna komponenta diskrecionog udjela	-	251	-	251
Zadržana dobit	3.881	-	285	4.166
Ukupno kapital i rezerve	24.794	3.367	285	28.446
Ukupne obaveze, kapital i rezerve	53.624	8.431	2.286	64.341

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani bilans uspjeha po poslovnim segmentima za 2008. godinu

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Unis Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Sarajevo stan '000 KM	Ukupno '000 KM
Zaračunate bruto premije	29.553	2.987	-	-	-	32.540
Premije predane u reosiguranje	(7.049)	(22)	-	-	-	(7.071)
Neto zaračunate premije	22.504	2.965	-	-	-	25.469
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(678)	4	-	-	-	(674)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	12	(1)	-	-	-	11
Neto zarađene premije	21.838	2.968	-	-	-	24.806
Prihod od provizija i naknada	1.065	4	-	-	-	1.069
Finansijski prihod i	2.394	574	2	4	15	2.989
Ostali poslovni prihodi	2.125	-	1.763	243	974	5.105
Neto poslovni prihodi	5.584	578	1.765	247	989	9.163
Nastale štete	(17.092)	(2.377)	-	-	-	(19.469)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	3.695	-	-	-	-	3.695
Neto nastale štete	(13.397)	(2.377)	-	-	-	(15.774)
Troškovi pribave	(4.894)	(262)	-	-	-	(5.156)
Administrativni troškovi	(5.417)	(381)	(1.778)	(301)	(1.008)	(8.885)
Ostali poslovni rashodi	(1.126)	-	(11)	(50)	(1)	(1.188)
	(11.437)	(643)	(1.789)	(351)	(1.009)	(15.229)
Dobit iz poslovanja	2.588	526	(24)	(104)	(20)	2.966
Finansijski troškovi	(254)	-	(127)	(33)	-	(414)
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	(125)	-	-	-	-	(125)
Dobit prije poreza	2.209	526	(151)	(137)	(20)	2.427
Porez na dobit	(236)	(53)	-	-	(1)	(290)
Dobit razdoblja	1.973	473	(151)	(137)	(21)	2.137
Namijenjena:						
Dioničarima Društva	1.973	473	(151)	(114)	(18)	2.163
Manjinskim dioničarima	-	-	-	(23)	(3)	(26)
Dobit razdoblja	1.973	473	(151)	(137)	(21)	2.137

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani bilans uspjeha po poslovnim segmentima za 2007. godinu

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Ukupno '000 KM
Zaračunate bruto premije	27.322	2.371	-	29.693
Premije predane u reosiguranje	(6.463)	(15)	-	(6.478)
Neto zaračunate premije	20.859	2.356	-	23.215
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(3.826)	(7)	-	(3.833)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.555	(4)	-	1.551
Neto zarađene premije	18.588	2.345	-	20.933
Prihod od provizija i naknada	998	4	-	1.002
Finansijski prihodi	2.556	250	1	2.807
Ostali poslovni prihodi	1.536	2	1.493	3.031
Neto poslovni prihodi	5.090	256	1.494	6.840
Nastale štete	(13.610)	(1.875)	-	(15.485)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	2.438	-	-	2.438
Neto nastale štete	(11.172)	(1.875)	-	(13.047)
Troškovi pribave	(3.246)	(119)	-	(3.365)
Administrativni troškovi	(4.921)	(356)	(1.318)	(6.595)
Ostali poslovni troškovi	(1.140)	-	-	(1.140)
	(9.307)	(475)	(1.318)	(11.100)
Dobit iz poslovanja	3.199	251	176	3.626
Finansijski troškovi	(100)	-	(95)	(195)
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	(770)	-	-	(770)
Dobit prije poreza	2.329	251	81	2.661
Porez na dobit	(241)	-	(16)	(257)
Dobit razdoblja	2.088	251	65	2.404
Namjenjena:				
Dioničarima društva	2.088	-	65	2.153
Vlasnicima ugovora o osiguranju sa diskrecionim učešćem	-	251	-	251
Dobit razdoblja	2.088	251	65	2.404

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Vrednovanje između segmenata određuje se po tržišnim cijenama.

Mjerenje imovine i obaveza segmenta i prihoda i rezultata segmenta temelje se na računovodstvenim politikama koje su navedene u bilješci o računovodstvenim politikama.

Osnovni poslovni segmenti Grupe su Neživotno osiguranje, Životno osiguranje, Usluge tehničkog pregleda vozila i usluge održavanja zajedničkih dijelova stambenih zgrada. Bilješka 1.8 ovih finansijskih izvještaja sadrži daljnje informacije o značajnim uslovima i odredbama proizvoda osiguranja.

Rezultati segmenata, imovina i obaveze uključuju stavke koje se mogu direktno pripisati pojedinom segmentu kao i stavke koje se mogu na razumnoj osnovi rasporediti na razumnoj osnovi.

Osnovni proizvodi koji se nude unutar pojedinih poslovnih segmenata koji su predmet izvještavanja uključuju:

Neživot:

- Auto odgovornost
- Auto kasko
- Imovina i odgovornost
- Nezgodna i zdravstvo

Život:

- Mješovito osiguranje (smrt i doživljenje)
- Rizik smrti
- Rizik doživljenja

Geografski segment

Grupa posluje u Bosni i Hercegovini. Budući da je ukupni prihod od ugovora o osiguranju ostvaren od klijenata u Bosni i Hercegovini, informacije po geografskim segmentima nisu objavljene.

1.10 Nekretnine i oprema

Grupa

	Zemljišta i nekretnine '000 KM	Oprema i namještaj '000 KM	Ulaganja na tuđoj imovini u razdoblju najma '000 KM	Imovina u pripremi '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2007.	5.798	3.788	388	68	10.042
Povećanja	674	617	66	83	1.440
Otpisi	-	(101)	-	-	(101)
Prodaje	-	(162)	-	-	(162)
Prijenos u upotrebu	-	68	-	(68)	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	6.472	4.210	454	83	11.219
Stanje na dan 1. januara 2008.	6.472	4.210	454	83	11.219
Povećanja	1.033	1.203	43	70	2.349
Stečeno poslovnom kombinacijom (bilješka 1.15)	6.225	897	-	106	7.228
Otpisi	-	(70)	-	-	(70)
Prodaje	(332)	(267)	-	-	(599)
Prenos u ulaganja u nekretnine	(701)	-	-	-	(701)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	12.697	5.973	497	259	19.426
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2007.	751	2.689	315	-	3.755
Trošak razdoblja	154	478	37	-	669
Otpisi	-	(51)	-	-	(51)
Prodaje	-	(150)	-	-	(150)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje 31. decembra 2007.	905	2.966	352	-	4.223
Stanje na dan 1. januara 2008.	905	2.966	352	-	4.223
Trošak razdoblja	206	511	31	-	748
Otpisi	-	(69)	-	-	(69)
Prenos u ulaganja u nekretnine	(75)	-	-	-	(75)
Prodaje	(89)	(194)	-	-	(283)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	947	3.214	383	-	4.544
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2007.	5.047	1.099	73	68	6.287
Na dan 31. decembra 2007.	5.567	1.244	102	83	6.996
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Na dan 1. januara 2008.	5.567	1.244	102	83	6.996
Na dan 31. decembra 2008.	11.750	2.759	114	259	14.882
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.10 Nekretnine i oprema (nastavak)

Društvo

	Zemljišta i nekretnine '000 KM	Oprema i namještaj '000 KM	Ulaganja na tudoj imovini u razdoblju najma '000 KM	Imovina u pripremi '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2007.	4.284	3.123	388	68	7.863
Povećanja	142	358	66	-	566
Otpisi	-	(51)	-	-	(51)
Prodaje	-	(162)	-	-	(162)
Prijenos u upotrebu	-	68	-	(68)	-
Stanje na dan 31. decembra 2007.	4.426	3.336	454	-	8.216
Stanje na dan 1. januara 2008.	4.426	3.336	454	-	8.216
Povećanja	4	880	43	-	927
Otpisi	-	(70)	-	-	(70)
Prodaje	(332)	(267)	-	-	(599)
Prenos u ulaganja u nekretnine	(701)	-	-	-	(701)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	3.397	3.879	497	-	7.773
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2007.	631	2.232	315	-	3.178
Trošak razdoblja	128	384	37	-	549
Otpisi	-	(51)	-	-	(51)
Prodaje	-	(130)	-	-	(130)
Stanje na dan 31. decembra 2007.	759	2.435	352	-	3.546
Stanje na dan 1. januara 2008.	759	2.435	352	-	3.546
Trošak razdoblja	108	397	31	-	536
Otpisi	-	(69)	-	-	(69)
Prenos u ulaganja u nekretnine	(75)	-	-	-	(75)
Prodaje	(89)	(194)	-	-	(283)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	703	2.569	383	-	3.655
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2007.	3.653	891	73	68	4.685
Na dan 31. decembra 2007.	3.667	901	102	-	4.670
Na dan 1. januara 2008.	3.667	901	102	-	4.670
Na dan 31. decembra 2008.	2.694	1.310	114	-	4.118

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.11 Ulaganja u nekretnine

Grupa i Društvo

	Ulaganja u nekretnine
	'000 KM
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2008.	-
Prijenos iz nekretnina i opreme	701
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	701
	<hr/>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2008.	-
Prijenos iz nekretnina i opreme	(75)
Trošak razdoblja	(21)
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	(96)
	<hr/>
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1. januara 2008.	-
Na dan 31. decembra 2008.	605
	<hr/> <hr/>

Tijekom godine Grupa je, zbog prenamjene, reklasificirala ulaganja u nekretnine čiji je trošak nabave iznosio 701 hiljadu KM, a neto knjigovodstvena vrijednost 626 hiljade KM iz nekretnina i opreme.

Uprava vjeruje da je fer vrijednost ulaganja u nekretnine otprilike 800 hiljada KM što predstavlja fer vrijednost izračunatu prema sadašnjim cijenama za slične nekretnine na istoj lokaciji i u istom stanju kao nekretnina Grupe te koje podliježu sličnom ugovoru o najmu.

Grupa nije imala troškova održavanja po navedenoj nekretnini tijekom godine. Prihod ostvaren tijekom 2008. godine po osnovu najma navedene nekretnine iznosi 90 hiljada KM.

1.12 Goodwill

Grupa

	2008. '000 KM	2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	-	-
Stjecanje poslovnom kombinacijom (bilješka 1.15)	169	-
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008	169	-
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Goodwill predstavlja goodwill proizašao prilikom stjecanja ulaganja u Sarajevostan d.d. Sarajevo.

1.13 Odgođeni troškovi pribave

Kao dio poslova osiguranja Društva i Grupe, određeni troškovi pribave se odgađaju. Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave su uzeti u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja putem Zilmerizacije. Odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja nisu priznati kao posebna stavka imovine na datum bilansa.

Analiza navedenih troškova pribave je prikazana u nastavku:

Grupa i Društvo

	Neživot	
	2008. '000 KM	2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	1.012	-
Kapitalizirani troškovi pribave umanjeni za amortizaciju terećenu kroz bilans uspjeha	99	1.012
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	1.111	1.012
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.14 Ostala nematerijalna imovina

Grupa	Ostala nematerijalna imovina - prava '000 KM	Software '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2007.	1.224	84	1.308
Povećanja	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	1.224	84	1.308
Stanje na dan 1. januara 2008.	1.224	84	1.308
Stečeno poslovnom kombinacijom (bilješka 1.15)	-	194	194
Povećanja	5	18	23
Otpisi	(2)	-	(2)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	1.227	296	1.523
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2007.	787	39	826
Trošak razdoblja	55	12	67
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	842	51	893
Stanje na dan 1. januara 2008.	842	51	893
Trošak razdoblja	55	87	142
Otpisi	(2)	-	(2)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	895	138	1.033
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2007.	437	45	482
Na dan 31. decembra 2007.	382	33	415
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Na dan 1. januara 2008.	382	33	415
Na dan 31. decembra 2008.	332	158	490
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.14 Ostala nematerijalna imovina (nastavak)

Društvo

	Software '000 KM
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2007.	80
Povećanja	-
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	80
Stanje na dan 1. januara 2008.	80
Povećanja	-
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	80
	<hr/>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2007.	35
Trošak razdoblja	12
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	47
Stanje na dan 1. januara 2008.	47
Trošak razdoblja	12
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	59
	<hr/>
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1. januara 2007.	45
Na dan 31. decembra 2007.	33
	<hr/> <hr/>
Na dan 1. januara 2008.	33
Na dan 31. decembra 2008.	21
	<hr/> <hr/>

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.15 Ulaganja u podružnice

a) Podružnice su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2008.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2007.
Autocentar BH d.o.o.	Usluge posredovanja u osiguranju i tehnički pregled vozila	Bosna i Hercegovina	100,00%	100,00%
Sarajevostan d.d., Sarajevo	Usluge održavanja	Bosna i Hercegovina	52,70%	44,32%
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	Prodaja vozila i dijelova na veliko i malo	Bosna i Hercegovina	74,85%	-

b) Ulaganja u podružnice su:

	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Autocentar BH d.o.o.	1.284	584
Sarajevostan d.d., Sarajevo	2.541	-
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	1.871	-
	5.696	584

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi:

	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	584	584
Dokapitalizacija Autocentra d.o.o.	700	-
Stjecanje udjela u Sarajevostan d.d., Sarajevo	2.541	-
Stjecanje udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o.	1.871	-
	5.696	584
Stanje na dan 31. decembra	5.696	584

Na dan 26. septembra 2008. Grupa je dokapitalizirala društvo Autocentar d.o.o. u iznosu od 700 hiljada KM kako bi financirala njegov rast.

1.15 Ulaganja u podružnice (nastavak)

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi (nastavak)

Na dan 6. maja 2008. Grupa je stekla dodatnih 4,14% udjela u Sarajevostanu d.d. (2.499 dionica) za 305 hiljada KM čime je povećala svoj udio u povezanom pravnom licu sa 44,32% na 48,45%. Nadalje na dan 21. oktobra 2008. Grupa je stekla dodatnih 4,25% udjela u Sarajevostanu d.d. (2.567 dionica) za 376 hiljada maraka čime je Sarajevostan d.d. prestao biti pridruženo pravno lice Društva te je postao njegova podružnica u kojoj Društvo ima 52,70% udjela. Navedena transakcija rezultirala je promjenom konsolidacijskog statusa s ulaganja u pridružena pravna lica na ulaganja u podružnice.

Tijekom Novembra i Decembra 2008. finansijske godine Grupa je stekla 74.85% udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o. za 1.871 hiljadu KM.

Stjecanje udjela u Sarajevostanu d.d. i Unis automobilima i dijelovima d.o.o. imalo je sljedeći utjecaj na imovinu i obveze Grupe na dan stjecanja:

	Unis automobili i dijelovi d.o.o.			Sarajevostan d.d. Sarajevo			Ukupno priznata vrijednost stjecanja '000 KM
	Knjigovodstvena vrijednost na dan stjecanja '000 KM	Usklade fer vrijednosti '000 KM	Priznata vrijednost stjecanja '000 KM	Knjigovodstvena vrijednost na dan stjecanja '000 KM	Usklade fer vrijednosti '000 KM	Priznata vrijednost stjecanja '000 KM	
Nekretnine i oprema (bilješka 1.10)	856	1.300	2.156	5.072	-	5.072	7.228
Nematerijalna imovina (bilješka 1.14)	5	-	5	189	-	189	194
Zalihe	765	-	765	583	-	583	1.348
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	524	-	524	1.299	-	1.299	1.823
Potraživanja po finansijskom najmu	597	-	597	-	-	-	597
Novac i novčani ekvivalenti	71	-	71	59	-	59	130
Uzeti zajmovi	(690)	-	(690)	-	-	-	(690)
Rezervisanja za otpremnine (bilješka 1.25)	(5)	-	(5)	(60)	-	(60)	(65)
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	(688)	-	(688)	(1.041)	-	(1.041)	(1.729)
Neto imovina i obaveze	1.435	1.300	2.735	6.101	-	6.101	
Stečeni udio Grupe u neto imovini i obavezama			2.047			512	
Negativan goodwill na dan stjecanja (bilješka 1.33)			(176)				(176)
Goodwill na dan stjecanja (bilješka 1.12)						169	169
Naknada za stjecanje, plaćena u novcu			1.871			681	2.552
Gotovina stečena poslovnom kombinacijom			(71)			(59)	(130)
Neto odljev gotovine			1.800			622	2.422

1.15 Ulaganja u podružnice (nastavak)

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi (nastavak)

Knjigovodstvene vrijednosti prije stjecanja određene su korištenjem relevantnih MSFI-jeva. Vrijednost stečene imovine i obveza na dan stjecanja predstavljaju njihovu procijenjenu fer vrijednost izuzev nekretnina stečenih poslovnom kombinacijom s društvom Unis automobili i dijelovi d.o.o., za koje je prepoznata usklada fer vrijednosti u konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 1.300 hiljada KM, a na temelju procjene tržišne vrijednosti nekretnina od neovisnog ovlaštenog procjenitelja. Negativan goodwill priznat je bilansu uspjeha na dan stjecanja te je prikazan u bilješci 1.33 Ostali poslovni prihodi.

1.16 Ulaganja u pridružena pravna lica

a) Pridružena pravna lica Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2008.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2007.
Sarajevostan d.d., Sarajevo	Usluge održavanja	Bosna i Hercegovina	-	44,09%
TRI PRO d.o.o.	Agencija za pružanje usluga	Bosna i Hercegovina	49,00%	49,00%
			<u> </u>	<u> </u>

b) Ulaganja u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Sarajevostan d.d., Sarajevo	-	2.681	-	1.859
TRI PRO d.o.o.	6	131	147	147
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
	6	2.812	147	2.006
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

1.16 Ulaganja u pridružena pravna lica (nastavak)

c) Kretanja investicija u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	2.812	4.142	2.006	2.450
Povećanje ulaganja u Sarajevostan d.d.	-	17	-	17
Stjecanje ulaganja u TRI PRO d.o.o.	-	147	-	147
Promjena konsolidacijskog statusa Sarajevostan d.d.	(2.681)	-	(1.859)	-
Prodaja udjela	-	(1.490)	-	(608)
Udio u gubicima pridruženih pravnih lica	(125)	(4)	-	-
Stanje na dan 31. decembra	6	2.812	147	2.006

d) Udio u gubitku pridruženih pravnih lica

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Gubitak od prodaje pridruženih pravnih lica	-	(766)	-	-
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	(125)	(4)	-	-
	(125)	(770)	-	-

1.17 Finansijska ulaganja

Grupa	Ulaganja koja se drže do dospjeća '000 KM	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 KM	Zajmovi i potraživanja '000 KM	Ukupno '000 KM
2008.				
Dužničke vrijednosnice – obveznice banaka, kotiraju	4.141	-	-	4.141
Vlasničke vrijednosnice – kotiraju	-	754	-	754
Depoziti kod banaka	-	-	18.532	18.532
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	14.971	14.971
Zajmovi i potraživanja			33.503	33.503
Ukupno	4.141	754	33.503	38.398
2007.				
Vlasničke vrijednosnice – kotiraju	-	709	-	709
Depoziti kod banaka	-	-	23.636	23.636
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	8.446	8.446
Zajmovi i potraživanja	-	-	32.082	32.082
Ukupno	-	709	32.082	32.791
Društvo				
	Ulaganja koja se drže do dospjeća '000 KM	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 KM	Zajmovi i potraživanja '000 KM	Ukupno '000 KM
2008.				
Dužničke vrijednosnice – obveznice banaka, kotiraju	4.141	-	-	4.141
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	-	754	-	754
Depoziti kod banaka	-	-	17.531	17.531
Dati zajmovi podružnicama	-	-	1.421	1.421
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	14.847	14.847
Zajmovi i potraživanja	-	-	33.799	33.799
Ukupno	4.141	754	33.799	38.694
2007.				
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	-	709	-	709
Depoziti kod banaka	-	-	23.636	23.636
Dati zajmovi podružnicama	-	-	50	50
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	8.423	8.423
Zajmovi i potraživanja	-	-	32.109	32.109
Ukupno	-	709	32.109	32.818

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Zajmovi i potraživanja se sastoje od depozita kod banaka i zajmova datih klijentima, neto od umanjenja vrijednosti kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Zajmovi dati klijentima	17.456	10.891	17.332	10.868
Zajmovi dati podružnicama	-	-	1.421	50
Umanjenje vrijednosti zajmova datih klijentima	(2.485)	(2.445)	(2.485)	(2.445)
	<u>14.971</u>	<u>8.446</u>	<u>16.268</u>	<u>8.473</u>

Kretanje umanjenja vrijednosti zajmova datih klijentima u toku godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	2.445	2.668	2.445	2.668
Gubici od umanjenja vrijednosti	203	77	203	77
Naplata prethodno umanjenih iznosa	(163)	(300)	(163)	(300)
Stanje na dan 31. decembra	<u>2.485</u>	<u>2.445</u>	<u>2.485</u>	<u>2.445</u>

Gubici od umanjenja vrijednosti priznati su unutar finansijskih troškova (bilješka 1.38), dok je naplata prethodno umanjenih iznosa priznata unutar finansijskih prihoda (bilješka 1.32).

1.18 Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo

	<i>Bilješka</i>	2008. '000 KM	2007. '000 KM
Neživot			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.23 a)	2.771	2.759
Udio reosiguranja u rezervi za prijavljene a neisplaćene štete	1.23 b)	2.746	1.667
Udio reosiguranja u rezervi za nastale a neprijavljene štete	1.23 c)	705	396
		<u>6.222</u>	<u>4.822</u>
Život			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.23 a)	1	2
		<u>1</u>	<u>2</u>
		<u>6.223</u>	<u>4.824</u>

1.19 Zalihe

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Rezervni dijelovi	438	-	-	-
Vozila	259	-	-	-
Materijal u skladištu	287	-	-	-
Sitan inventar u skladištu	264	-	-	-
Umanjenje vrijednosti zaliha	(159)	-	-	-
	<u>1.089</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	5.640	4.698	5.659	4.700
Potraživanja iz poslova reosiguranja				
- za štete	856	461	856	461
- za provizije reosiguranja	240	195	240	195
Potraživanja po finansijskom najmu	574	-	-	-
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	2.183	1.355	1.166	1.224
Umanjenje vrijednosti				
- potraživanja iz ugovora o osiguranju	(964)	(958)	(964)	(958)
- ostala potraživanja	(372)	(271)	(133)	(238)
	<u>8.157</u>	<u>5.480</u>	<u>6.824</u>	<u>5.384</u>

Kretanje umanjnja vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	958	866	958	866
Gubici od umanjnja vrijednosti	304	427	304	427
Dobici od ukidanja umanjnja vrijednosti	-	(115)	-	(115)
Naplata prethodno umanjenih iznosa	(270)	(199)	(270)	(199)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(28)	(21)	(28)	(21)
Stanje na dan 31. decembra	<u>964</u>	<u>958</u>	<u>964</u>	<u>958</u>

Gubici od umanjnja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.37), dok su naplata prethodno rezervisanih iznosa i dobiti od ukidanja umanjnja vrijednosti prikazani unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.33).

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti za ostala potraživanja tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	629	374	238	353
Gubici od umanjenja vrijednosti	35	19	9	7
Naplata prethodno umanjenih iznosa	(259)	(122)	(81)	(122)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(33)	-	(33)	-
Stanje na dan 31. decembra	372	271	133	238

Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.37), dok je naplata prethodno umanjenih iznosa prikazana unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.33).

Potraživanja po finansijsom najmu

Grupa kao davatelj finansijskog najma uglavnom u najam daje automobile. Najmovi se u pravilu odobravaju na period između tri i pet godina sa prijenosom vlasništva nad iznajmljenom imovinom po isteku najma. Kamata se zaračunava tijekom perioda najma na temelju tržišnih kamatnih stopa. Potraživanja su osigurana imovinom koja je predmet najma. Potraživanja po finansijskom najmu uključuju sljedeća potraživanja.

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM
Bruto vrijednost ulaganja u finansijski najam	574	-
Nezarađeni finansijski prihod	(39)	-
	<u>535</u>	<u>-</u>
Bruto ulaganja u finansijski najam, preostala ročnost		
Do jedne godine	278	-
Preko jedne godine do tri godine	296	-
Preko tri godina	-	-
	<u>574</u>	<u>-</u>

1.21 Imovina namijenjena prodaji

Grupa i Društvo	2008. '000 KM	2007. '000 KM
Nekretnine	750	-
Oprema	59	-
	<hr/>	<hr/>
	809	-
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

U toku 2008. godine Društvo je izvršilo ulaganje u dugotrajnu imovinu u iznosu od 809 hiljada KM i istu klasifikovalo kao imovinu namijenjenu prodaji. Imovina se sastoji od zemljišta i zgrade odnosno stanice tehničkog pregleda. Namjera Društva je da navedenu imovinu u periodu od narednih 12 mjeseci prenese na svoju podružnicu Autocentar BH d.o.o. čija je osnovna djelatnost obavljanje tehničke ispravnosti vozila u vidu dokapitalizacije.

1.22 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Novac u banci	4.817	8.977	4.535	8.906
Novac u blagajni	29	21	10	17
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	4.846	8.998	4.545	8.923
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Neživotna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	11.883	11.205	11.883	11.205
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	10.544	8.085	10.544	8.085
Rezerve za nastale a neprijavljene štete	4.743	3.923	4.743	3.923
Rezerve za storna	158	134	158	134
Rezerve za neistekle rizike	313	298	313	298
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	27.641	23.645	27.641	23.645
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Životna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	13	17	13	17
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	20	20	20	20
Matematička rezerva životnih osiguranja	6.948	4.922	6.948	4.922
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	6.981	4.959	6.981	4.959
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	34.622	28.604	34.622	28.604
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

a) Analiza kretanja rezervi za prijenosne premije

Grupa

	2008. Bruto '000 KM	2008. Reosiguranje '000 KM	2008. Neto '000 KM	2007. Bruto '000 KM	2007. Reosiguranje '000 KM	2007. Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	11.205	2.759	8.446	7.379	1.204	6.175
Premije polisirane tokom godine	29.553	7.049	22.504	27.322	6.463	20.859
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(28.875)	(7.037)	(21.838)	(23.496)	(4.908)	(18.588)
Stanje na dan 31. decembra	11.883	2.771	9.112	11.205	2.759	8.446
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	17	2	15	10	6	4
Premije polisirane tokom godine	2.987	22	2.965	2.371	15	2.356
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(2.991)	(23)	(2.968)	(2.364)	(19)	(2.345)
Stanje na dan 31. decembra	13	1	12	17	2	15

Društvo

	2008. Bruto '000 KM	2008. Reosiguranje '000 KM	2008. Neto '000 KM	2007. Bruto '000 KM	2007. Reosiguranje '000 KM	2007. Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	11.205	2.759	8.446	7.379	1.204	6.175
Premije polisirane tokom godine	29.572	7.049	22.523	27.331	6.463	20.868
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(28.894)	(7.037)	(21.857)	(23.505)	(4.908)	(18.597)
Stanje na dan 31. decembra	11.883	2.771	9.112	11.205	2.759	8.446
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	17	2	15	10	6	4
Premije polisirane tokom godine	2.987	22	2.965	2.371	15	2.356
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(2.991)	(23)	(2.968)	(2.364)	(19)	(2.345)
Stanje na dan 31. decembra	13	1	12	17	2	15

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

b) Analiza kretanja rezervi za prijavljene a neisplaćene štete

Grupa

	2008.	2008.	2008.	2007.	2007.	2007.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	8.085	1.667	6.418	7.481	1.225	6.256
Štete nastale u tekućoj godini	14.913	3.293	11.620	12.615	2.556	10.059
Prijenos iz IBNR	2.029	241	1.788	1.243	147	1.096
Promjena u štetama iz prethodne godine	(709)	(148)	(561)	(1.281)	(403)	(878)
Isplaćene štete	(13.774)	(2.307)	(11.467)	(11.973)	(1.858)	(10.115)
	10.544	2.746	7.798	8.085	1.667	6.418
Stanje na dan 31. decembra						
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	20	-	20	15	-	15
Štete nastale u tekućoj godini	344	-	344	521	-	521
Promjena u štetama iz prethodne godine	7	-	7	20	-	20
Isplaćene štete	(351)	-	(351)	(536)	-	(536)
	20	-	20	20	-	20

Društvo

	2008.	2008.	2008.	2007.	2007.	2007.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	8.085	1.667	6.418	7.481	1.225	6.256
Štete nastale u tekućoj godini	14.966	3.293	11.673	12.615	2.556	10.059
Prijenos iz IBNR	2.029	241	1.788	1.243	147	1.096
Promjena u štetama iz prethodne godine	(709)	(148)	(561)	(1.281)	(403)	(878)
Isplaćene štete	(13.827)	(2.307)	(11.520)	(11.973)	(1.858)	(10.115)
	10.544	2.746	7.798	8.085	1.667	6.418
Stanje na dan 31. decembra						
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	20	-	20	15	-	15
Štete nastale u tekućoj godini	344	-	344	521	-	521
Promjena u štetama iz prethodne godine	7	-	7	20	-	20
Isplaćene štete	(351)	-	(351)	(536)	-	(536)
	20	-	20	20	-	20

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

c) Analiza kretanja rezervi za nastale a neprijavljene štete

Grupa i Društvo	2008.		2007.		2007.	
	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	3.923	396	3.527	3.322	259	3.063
Povećanja priznata tokom godine	2.849	550	2.299	1.844	284	1.560
Transferi u rezerve za prijavljene štete	(2.029)	(241)	(1.788)	(1.243)	(147)	(1.096)
Stanje na dan 31. decembra	4.743	705	4.038	3.923	396	3.527

Za životna osiguranja ne postoje rezerve za nastale a neprijavljene štete

d) Analiza kretanja rezervi za povrat premije

Grupa i Društvo	2008.		2007.		2007.	
	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	134	-	134	-	-	-
Povećanja priznata tokom godine	24	-	24	134	-	134
Stanje na dan 31. decembra	158	-	158	134	-	134

e) Analiza kretanja rezervi za neistekle rizike

Grupa i Društvo	2008.		2007.		2007.	
	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM	Bruto '000 KM	Reosiguranje '000 KM	Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	298	-	298	-	-	-
Povećanja priznata tokom godine	15	-	15	298	-	298
Stanje na dan 31. decembra	313	-	313	298	-	298

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

f) Matematička rezerva životnih osiguranja

Grupa i Društvo

	2008.	2007.
	Bruto i neto	Bruto i neto
	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara	4.922	3.153
Alokacija premije	2.663	1.956
Otpuštanje obaveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(399)	(914)
Otpuštanje diskonta/pripis kamate	247	166
Promjena u IBNR-u i RBNS-u	(1)	5
Promjena u Zilmerizaciji	(481)	(146)
Alokacija diskrecionog bonusa	87	41
Alokacija posebne komponente diskrecionog bonusa	-	435
Promjena u rezervi prijenosne premije	(90)	226
Stanje na dan 31. decembra	6.948	4.922

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

g) Osnovne pretpostavke uz životna osiguranja

Opis	Proizvod	Kamatne stope	Tablice smrtnosti
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dva puta osigurane sume za slučaj smrti.	ST-1997	3.25%	RH 80-82_M i RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-10 i Z-MES-10BH	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osoba s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-20 i Z-MES-20BH	3.25%	BIH_2004_V
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:2. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MED-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije ujednokratnom iznosu, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrivenjem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-10	3.25%	BIH_2004_M+ KBI_2004_M i BIH_2004_Z+ KBI_2004_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrivenjem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-10BH	3.25%	BIH_2004_M+ KBI_2006_M i BIH_2004_Z+ KBI_2006_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrivenjem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-20	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2004_V
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrivenjem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-20BH	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2006_V
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	T-VSE-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	Z-50P-10	3.25%	BIH_2004_O50
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno stipendijsko osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-20	3.25%	BIH_2004_V
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mirazno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno mirazno osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-20	3.25%	BIH_2004_V BIH_2004_M
Mirazno osiguranje jedne osobe s jednokratnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantira isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1E T-SMK-10	3.25%	BIH_2004_Z RH 80-82_Mi
Osigurnje korisnika kredita za slučaj smrti	Riziko-krediti	3.25%	RH 80-82_Z

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

h) Preostala ročnost obaveza osiguranja

Grupa i Društvo

2008.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Neživot							
Rezerve za prijenosne premije	11.866	17	-	-	-	-	11.883
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete i rezerve za nastale a neprijavljene štete	8.715	5.955	617	-	-	-	15.287
Rezerve za storna	158	-	-	-	-	-	158
Rezerve za neistekle rizike	313	-	-	-	-	-	313
	<u>21.052</u>	<u>5.972</u>	<u>617</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>27.641</u>
2008.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Život							
Rezerve za prijenosne premije	13	-	-	-	-	-	13
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerve za nastale a neprijavljene štete	20	-	-	-	-	-	20
Matematička rezervna	450	1.277	3.622	1.529	67	3	6.948
	<u>483</u>	<u>1.277</u>	<u>3.622</u>	<u>1.529</u>	<u>67</u>	<u>3</u>	<u>6.981</u>
2007.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Neživot							
Rezerve za prijenosne premije	11.072	133	-	-	-	-	11.205
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete i rezerve za nastale a neprijavljene štete	7.166	4.842	-	-	-	-	12.008
Rezerve za storna	134	-	-	-	-	-	134
Rezerve za neistekle rizike	298	-	-	-	-	-	298
	<u>18.670</u>	<u>4.975</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>23.645</u>
2007.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Život							
Rezerve za prijenosne premije	17	-	-	-	-	-	17
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerve za nastale a neprijavljene štete	20	-	-	-	-	-	20
Matematička rezervna	652	966	3.041	222	40	1	4.922
	<u>689</u>	<u>966</u>	<u>3.041</u>	<u>222</u>	<u>40</u>	<u>1</u>	<u>4.959</u>

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

i) Razvoj šteta

Društvo nema historijske podatke koji bi omogućili prikaz razvoja šteta po godini nastanka.

1.24 Uzeti zajmovi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Uzeti zajmovi	<u>1.905</u>	<u>1.795</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Zajmodavac	Valuta	Glavnica u valuti	Kamatna stopa	Dospijeće	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM
			3mjesečni EURIBOR			
NLB Tuzlanska banka	KM	1.900.000	+2,25%	04.04.2014.	1.447	1.719
Croatia osiguranja	KM	127.629	8%	01.02.2012.	61	76
Demirović Bećir	KM	29.500	beskamatno	30.06.2009.	29	-
Gi grapt	KM	5.000	beskamatno	31.01.2009.	5	-
Uniqa osiguranje	KM	66.300	5%	11.08.2011.	38	-
Uniqa osiguranje	KM	140.000	5%	24.08.2010.	79	-
Uniqa osiguranje	KM	10.000	beskamatno	24.09.2009.	10	-
Bosna osiguranje	KM	200.000	3%	31.07.2010.	77	-
Bosna osiguranje	KM	60.000	6%	15.10.2010.	23	-
K&DATA	KM	100.000	3,60%	27.03.2009.	100	-
Sarajevo osiguranje	KM	10.000	beskamatno	-	8	-
Sarajevo osiguranje	KM	60.000	6%	15.10.2010.	28	-
					<u>1.905</u>	<u>1.795</u>

1.25 Rezervisanja za obaveze i troškove

Grupa

	Rezervisanja za preventivu '000 KM	Rezervisanja za otpremne '000 KM	Ukupno '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	2.145	225	2.370
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	271	73	464
Stečeno poslovnom kombinacijom	-	65	65
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(71)	(5)	(196)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	2.345	358	2.703
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Stanje na dan 1. januara 2007.	1.846	197	2.043
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	345	30	375
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(46)	(2)	(48)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	2.145	225	2.370
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Društvo

	Rezervisanja za preventivu '000 KM	Rezervisanja za otpremne '000 KM	Ukupno '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	2.145	214	2.359
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	391	56	447
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(191)	(2)	(193)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	2.345	268	2.613
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Stanje na dan 1. januara 2007.	1.846	174	2.020
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	365	42	407
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(66)	(2)	(68)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2007.	2.145	214	2.359
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Pretpostavke korištene prilikom izračuna rezervisanja za otpremne su sljedeće:

	Grupa 2008.	Grupa 2007.	Društvo 2008.	Društvo 2007.
Diskontna stopa	6%	6%	6%	6%
Očekivana povećanja plata	5%	4%	5%	4%
Stopa smrtnosti	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80

1.26 Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Obveze iz ugovora o osiguranju prema posrednicima	123	169	123	169
Obveze iz ugovora o reosiguranju	1.545	1.051	1.545	1.051
Obaveze prema dobavljačima	953	296	333	213
Obaveze prema radnicima	208	728	15	651
Obaveze za poreze iz poslova osiguranja	235	269	68	269
Ostale obaveze	375	225	204	207
Razgraničeni troškovi	249	-	216	-
Bonusi upravi	220	193	220	193
Odgođeni prihodi	334	195	104	195
	4.242	3.126	2.826	2.948

1.27 Dionički kapital

	2008. '000 KM	2007. '000 KM
Odobreno, izdano i u cijelosti plaćeno		
36.400 (2007.: 36.400) običnih dionica po 200 KM	7.280	7.280
5.161 (2007. 5.161) prioritetnih dionica po 200 KM	1.032	1.032
	8.312	8.312

Dionički kapital društva denominiran je u KM. Nominalna vrijednost svake izdane dionice iznosi 200 KM. Tokom 2008. nije bilo izdavanja novih dionica. Sve su dionice u cijelosti plaćene. Vlasnici prioritetnih dionica nemaju zagarantovano pravo na dividendu, a u slučaju da se donese odluka o isplati dividende imaju prioritet u naplati dividende.

Dioničari društva na kraju godine su sljedeći:

	2008.				2007.			
	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva
Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana	5.730.400	-	5.730.400	68,94	5.730.400	-	5.730.400	68,94
Bosna Reosiguranje d.d., Sarajevo	1.476.800	899.600	2.376.400	28,59	1.476.800	899.600	2.376.400	28,59
Centralinspekt d.o.o. Sarajevo	44.200	-	44.200	0,53	44.200	-	44.200	0,53
Biston d.j.l.	-	39.000	39.000	0,47	-	39.000	39.000	0,47
Cenex d.o.o. Sarajevo	28.600	-	28.600	0,34	28.600	-	28.600	0,34
Enes Delimustafić, Sarajevo	-	54.600	54.600	0,66	-	54.600	54.600	0,66
Fejsal Hrustanović, Sarajevo	-	28.600	28.600	0,34	-	28.600	28.600	0,34
Aida Lačević, Sarajevo	-	10.400	10.400	0,13	-	10.400	10.400	0,13
	7.280.000	1.032.200	8.312.200	100,00	7.280.000	1.032.200	8.312.200	100,00

1.28 Zarade po dionici

U svrhu izračuna zarade po dionici, zarada je izračunata kao dobit za razdoblje namijenjena dioničarima Društva, nakon umanjnj za dividendu namjenjenu prioritetnim dioničarima. Na datum bilansa stanja nije bilo dividendi prioritetnim dioničarima. Broj običnih dionica je ponderirani prosječni broj izdanih redovnih dionica tokom godine nakon umanjnja za redovne trezorske dionice. Broj redovnih dionica korišten za izračun zarade po dionici bio je 36.400 (2007.:36.400).

Dobit namijenjena dioničarima

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM
Dobit razdoblja namijenjena redovnim dioničarima za zaradu po dionici	<u>2.163</u>	<u>2.153</u>

1.29 Premije

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	29.553	27.322	29.572	27.331
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(7.049)	(6.463)	(7.049)	(6.463)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(678)	(3.826)	(678)	(3.826)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	12	1.555	12	1.555
Zarađene premije iz poslova neživota, neto od reosiguranja	<u>21.838</u>	<u>18.588</u>	<u>21.857</u>	<u>18.597</u>
<i>Životna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	2.987	2.371	2.987	2.371
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(22)	(15)	(22)	(15)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	4	(7)	4	(7)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(1)	(4)	(1)	(4)
Zarađene premije iz poslova životnog osiguranja, neto od reosiguranja	<u>2.968</u>	<u>2.345</u>	<u>2.968</u>	<u>2.345</u>
	<u>24.806</u>	<u>20.933</u>	<u>24.825</u>	<u>20.942</u>

1.30 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tablica prikazuje analizu zaračunate premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Grupa

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zarađene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2008. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.357	11.117	7.207	4.721	135
Motorna vozila (ostale vrste)	5.524	5.194	4.797	1.734	(327)
Imovina	7.863	7.789	2.703	2.307	(1.893)
Osobna osiguranja	4.116	3.999	2.342	1.453	(51)
Ostalo	693	776	43	217	(141)
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	2.966	-
Ukupna neživotna osiguranja	29.553	28.875	17.092	13.398	(2.277)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.713	1.717	1.225	634	(19)
Premije po jednokratnim uplatama	1.274	1.274	1.152	9	-
Ukupna životna osiguranja	2.987	2.991	2.377	643	(19)
Ukupno	32.540	31.866	19.469	14.041	(2.296)

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zarađene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2007. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	10.611	8.981	3.906	3.222	(336)
Motorna vozila (ostale vrste)	4.805	4.137	3.996	1.457	477
Imovina	7.172	5.895	1.984	2.175	(1.205)
Osobna osiguranja	4.167	3.694	3.078	1.264	(177)
Ostalo	567	789	646	174	(244)
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	1.193	-
Ukupna neživotna osiguranja	27.322	23.496	13.610	9.485	(1.485)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.371	1.364	974	450	(16)
Premije po jednokratnim uplatama	1.000	1.000	901	25	(3)
Ukupna životna osiguranja	2.371	2.364	1.875	475	(19)
Ukupno	29.693	25.860	15.485	9.960	(1.504)

1.30 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja (nastavak)

Društvo

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zaradene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2008. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.360	11.120	7.207	4.720	135
Motorna vozila (ostale vrste)	5.527	5.197	4.850	1.734	(327)
Imovina	7.872	7.798	2.703	2.307	(1.893)
Osobna osiguranja	4.120	4.003	2.342	1.453	(51)
Ostalo	693	776	43	217	(141)
Ukupna neživotna osiguranja	29.572	28.894	17.145	10.431	(2.277)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.713	1.717	1.225	634	(19)
Premije po jednokratnim uplatama	1.274	1.274	1.152	9	-
Ukupna životna osiguranja	2.987	2.991	2.377	643	(19)
Ukupno	35.559	31.885	19.522	11.074	(2.296)

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zaradene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2007. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	10.620	8.990	3.906	3.222	(336)
Motorna vozila (ostale vrste)	4.805	4.137	3.996	1.457	477
Imovina	7.172	5.895	1.984	2.175	(1.205)
Osobna osiguranja	4.167	3.694	3.078	1.264	(177)
Ostalo	567	789	646	174	(244)
Ukupna neživotna osiguranja	27.331	23.505	13.610	8.292	(1.485)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.371	1.364	974	450	(16)
Premije po jednokratnim uplatama	1.000	1.000	901	25	(3)
Ukupna životna osiguranja	2.371	2.364	1.875	475	(19)
Ukupno	29.702	25.869	15.485	8.767	(1.504)

1.31 Prihod od provizija i naknada

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Provizija reosiguranja				
Neživotana osiguranja	1.065	998	1.065	998
Životno osiguranje	4	4	4	4
	<u>1.069</u>	<u>1.002</u>	<u>1.069</u>	<u>1.002</u>

1.32 Finansijski prihodi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Prihod od kamata:				
- Zajmovi i potraživanja	2.485	2.252	2.527	2.268
Naknade	185	196	185	196
Prihod od ulaganja u nekretnine	90	-	90	-
Prihod od dividendi	66	59	66	59
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti po finansijskoj imovini – zajmovi odobreni klijentima	163	300	163	300
	<u>2.989</u>	<u>2.807</u>	<u>3.031</u>	<u>2.823</u>

1.33 Ostali poslovni prihodi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Prihod od tehničkog pregleda	1.591	1.443	-	-
Prihodi od pruženih usluga	822	-	-	-
Neto dobit od prodaje nekretnina i opreme	301	18	301	18
Prihodi od naplaćenih regresnih potraživanja	773	533	773	533
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju i naplata prethodno umanjenih potraživanja	270	314	270	314
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja i naplata prethodno umanjenih potraživanja	259	122	81	122
Negativni goodwill	176	-	-	-
Prihodi od prodaje pridruženih pravnih lica	-	-	-	116
Vrijednost prodane robe	226	-	-	-
Ostali poslovni prihodi	687	601	524	552
	<u>5.105</u>	<u>3.031</u>	<u>1.949</u>	<u>1.655</u>

1.34 Nastale štete, neto od reosiguranja

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	13.774	11.973	13.827	11.973
Udio reosiguranja	(2.307)	(1.858)	(2.307)	(1.858)
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	2.459	604	2.459	604
Udio reosiguranja	(1.079)	(442)	(1.079)	(442)
Promjena pričuva za nastale a neprijavljene štete				
Bruto iznos	820	601	820	601
Udio reosiguranja	(309)	(138)	(309)	(138)
Rezerva za povrate premija				
Bruto iznos	24	134	24	134
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Rezerva za neistekle rizike				
Bruto iznos	15	298	15	298
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja	17.092	13.610	17.145	13.610
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama neživotnih osiguranja	(3.695)	(2.438)	(3.695)	(2.438)
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja, neto od reosiguranja	13.397	11.172	13.450	11.172
<i>Životna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	351	536	351	536
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena matematičke pričuve životnih osiguranja				
Bruto iznos	2.026	1.334	2.026	1.334
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	-	5	-	5
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja	2.377	1.875	2.377	1.875
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama životnih osiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja, neto od reosiguranja	2.377	1.875	2.377	1.875
Ukupne nastale štete	19.469	15.485	19.522	15.485
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama	(3.695)	(2.438)	(3.695)	(2.438)
Ukupne nastale štete, neto od reosiguranja	15.774	13.047	15.827	13.047

1.35 Troškovi pribave

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Trošak provizije	944	1.034	944	1.156
Ostali troškovi pribave	4.049	3.224	4.049	3.224
Promjena odgođenih troškova pribave (bilješka 1.13)	(99)	(1.012)	(99)	(1.012)
Ukupni troškovi pribave, neživot	4.894	3.246	4.894	3.368
<i>Životna osiguranja</i>				
Trošak provizije	262	119	262	119
Ukupni troškovi pribave, život	262	119	262	119
	5.156	3.365	5.156	3.487

Troškovi pribave za Grupu i Društvo uključuju troškove internog prodajnog osoblja u iznosu od 2.186 hiljada KM (2007.: 1.890 hiljada KM)

Provizija životnog osiguranja koja se priznaje po naplati, kao što je objašnjeno u računovodstvenoj politici 1.3 (p), u skladu je sa odgovarajućim priznavanjem prihoda. Nije praktično izračunati obračun obaveze po proviziji ukoliko bi se odgovarajući prihodi priznavali na obračunskom principu, a ne po naplati.

1.36 Administrativni troškovi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Amortizacija nekretnina i opreme i ostale nematerijalne imovine	890	736	548	561
Troškovi osoblja	4.573	3.845	3.128	3.213
Troškovi plina, struje i vode	397	308	227	228
Troškovi zakupa	560	377	460	334
Troškovi reklame i promocije	338	324	334	324
Troškovi reprezentacije	160	179	158	172
Rezervisanja za otpremine	73	30	56	42
Ostali troškovi	1.894	796	986	406
	8.885	6.595	5.897	5.280

U 2008., prosječan broj zaposlenih Grupe bio je 483 (2007.: 247), a prosječan broj zaposlenih u Društvu bio je 254 (2007.: 228).

U 2008., Grupa je uplatila 1.838 hiljada KM (2007.: 1.166 hiljada KM) doprinosa plaćenih na i iz plate u državne zavode za penziono osiguranje, a Društvo je za iste namjene isplatilo 1.228 hiljada KM (2007.: 1.063 hiljada KM). Ovi troškovi su uključeni u troškove pribave (bilješka 1.35) i administrativne troškove navedene gore.

1.37 Ostali poslovni rashodi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Doprinosi zaštitnom fondu, birou osiguranja i Agenciji za nadzor	408	238	408	238
Ostali tehnički troškovi - vatrogasni doprinos	45	43	45	43
Povećanje rezervisanja za troškove preventive	271	345	391	365
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju	304	427	304	427
Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja	35	19	9	7
Ostali troškovi	125	68	89	80
Ukupno	1.188	1.140	1.246	1.160

1.38 Finansijski troškovi

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Troškovi kamata	148	95	22	-
Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine – zajmovi odobreni klijentima	203	77	203	77
Brokerske usluge	5	-	5	-
Neto gubitak od tečajnih razlika	-	2	-	1
Amortizacija ulaganja u nekretnine	21	-	21	-
Ostali finansijski troškovi	37	21	3	21
Ukupno	414	195	254	99

1.39 Porez na dobit

Usklađenje računovodstvene dobiti za razdoblje i troška poreza na dobit

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Tekući porezni trošak				
Tekuće razdoblje	290	257	289	241
Ukupno trošak poreza na dobit	290	257	289	241

1.39 Porez na dobit (nastavak)

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Računovodstveni rezultat prije oporezivanja	2.427	2.661	2.494	3.349
Porez na dobit po stopi od 10% (2007.: 30%)	242	799	249	1.004
Porezno nepriznati troškovi	82	386	70	116
Neoporezivi prihodi	(34)	(157)	(30)	(157)
Ulaganje oporezive dobiti u investicije	-	(771)	-	(722)
Trošak poreza na dobit	290	257	289	241
Efektivna stopa poreza na dobit	11,9%	9,7%	11,6%	7,2%

U 2007. godini Društvo je koristilo pravo na umanjenje obaveze za porez na dobit u iznosu od 722 hiljada KM po osnovu planiranog reinvestiranja dobiti u stalna sredstva u narednom poreskom periodu.

1.40 Transakcije s povezanim licima

Ključni dioničari Društva su krajnje matično društvo Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana i Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo („Bosna RE“) sa vlasničkim udjelom od 68,94% odnosno 28,59% (2007.: 68,94% i 28,59%) dionica Društva na kraju godine. Društvo smatra da ima neposredni odnos povezane osobe sa svojim ključnim dioničarima i njihovim podružnicama; svojim podružnicama i povezanim licima; članovima Nadzornog odbora; članovima Uprave i ostalim poslovođstvom (zajedno „ključno poslovođstvo“); bliskim članovima obitelji ključnog poslovođstva; i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem ključnog poslovođstva i bliskih članova njihovih obitelji, prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovodstvenom standardu 24 „Objavljivanje povezanih stranaka“ („MRS 24“).

Bliski član obitelji jednog od članova ključnog poslovođstva je član Uprave Bosna RE. Ova osoba je također član Nadzornog odbora Društva. Drugi član ključnog poslovođstva Društva je član Nadzornog Odbora Bosna RE.

Ključni dioničari

Tokom 2008. godine, prihodi po uslužnim štetama od Zavarovalnice Triglav d.d., Ljubljana iznosili su 59 hiljada KM (2007.: 32 hiljade KM). Trošak reklamnog materijala nabavljenog od matičnog društva iznosio je 10 hiljada KM (2007.: 31 hiljada KM).

Najveći dio reosiguranja Grupa i Društvo predaju u Bosna RE. Rezultat tih transakcija su premija predana u reosiguranje, udio reosiguranja u štetama tokom godine i stanje potraživanja i obaveza iz poslova reosiguranja na kraju godine. Pored toga, na dan 31. decembra 2008. godine Društvo je posjedovalo 13,16% dionica u Bosna RE (2007.: 13,16%). Bosna RE je također i posrednik u prodaji osiguranja Društva, rezultat čega je trošak provizije Društva.

1.40 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Podružnice i pridružena pravna lica

Društvo prodaje osiguranje podružnicama Autocentar BH d.o.o., Sarajevostan, Unis automobili i dijelovi i pridruženom pravnom licu Tri PRO BH. Pored toga, Sarajevostan d.d. pruža usluge održavanja Društvu, a TriPro BH posreduje u prodaji osiguranja Društva.

Ostala povezana lica

Tokom 2008. godine Društvo je obavljalo usluge obrade šteta za sestrinsko društvo Triglav Osiguranje d.d. Zagreb.

Ključno posloводство

Ključno posloводство obuhvata članove Uprave i Nadzornog odbora.

Naknade članovima Uprave iznosile su 680 hiljada KM (2007.: 647 hiljada KM), te su se sastojale od bruto naknada uključujući kratkoročne i dugoročne naknade, redovnu plaću, ukalkulisane bonuse, penzione naknade i ostale naknade vezane uz penzionisanje.

Naknade članovima Nadzornog odbora iznosile su 25 hiljada KM (2007.: 25 hiljada KM) i čine ih bruto isplaćene naknade.

Sljedeći iznosi predstavljaju rezultat transakcija sa povezanim licima:

Bilans uspjeha

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Prihodi	59	32	59	32
Rashodi	10	31	10	31
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Prihodi	3.436	2.924	3.436	2.924
Rashodi	7.044	6.428	7.044	6.428
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Prihodi	-	-	57	27
Rashodi	-	-	168	153
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Prihodi	-	553	14	553
Rashodi	-	245	46	245
<i>TriPro BH d.o.o.</i>				
Prihodi	-	10	2	10
Rashodi	-	1	135	1
<i>Tuzlaremont d.d.</i>				
Prihodi	-	17	-	17
Rashodi	-	-	-	-
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Prihodi	-	-	3	-
Rashodi	-	-	58	-
<i>Ostala povezana lica</i>				
<i>Triglavo siguranje d.d. Zagreb</i>				
	17	6	17	6

1.40 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Bilans stanja

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Potraživanja	36	-	36	-
Obaveze	34	31	34	31
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Potraživanja	1.096	656	1.096	656
Obaveze	1.519	968	1.519	968
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Potraživanja	-	-	832	52
Obaveze	-	-	5	17
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Potraživanja	-	4	210	4
Obaveze	-	7	9	7
<i>TriPro BH d.o.o.</i>				
Potraživanja	-	28	173	28
Obaveze	-	2	21	2
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Potraživanja	-	-	439	-
Obaveze	-	-	4	-
<i>Triglav osiguranje d.d. Zagreb</i>				
Potraživanja	27	-	27	-

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima

U transakcijama finansijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima finansijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika, zajedno sa sažetkom načina na koje Grupa upravlja tim rizikom, opisan je u nastavku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegovu izdavalatelja ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak, već i potencijalni dobitak.

Usklađivanje imovine i obaveza

Grupa aktivno upravlja svojom imovinom te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitetu, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obaveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa ulaganja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obavezama na osnovi novčanih tokova temeljeno na dospijećima. Uprava pregledava i odobrava ciljne portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena lokalnom regulativom.

Grupa utvrđuje ciljne portfelje za svaki značajni proizvod osiguranja, što predstavlja strategije ulaganja koje se koriste kako bi se profitabilno finansirale obaveze uz prihvatljivi nivo rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivulju prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditnu kvalitetu. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Grupe da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kamatni rizik

Izloženost Grupe tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u investicijskom portfelju i uzetim zajmovima. Poslovanje Grupe je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima.

Grupa je također izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da većina kamatonosnih ulaganja Grupe na datum bilansa nosi fiksne kamatne stope.

Grupa ima obaveza po uzetim zajmovima, koje nose varijabilnu kamatnu stopu, ali njihov iznos na datum bilansa stanja nije značajan. Promjene kamatnih stopa ne utiču na razinu rezerve iz poslova osiguranja neživota, osim za rentne isplate šteta auto odgovornosti koje na datum bilansa nisu značajne. Matematička rezerva života diskontira se nižom od tehničke kamatne stope i stope propisane regulativom. Propisana stopa donekle odražava očekivana kretanja u kamatnim prinosima kroz duži vremenski period.

Iz toga slijedi da promjene u vrijednostima ulaganja koje se mogu povezati kamatnom stopom neće biti djelomično ublažene pratećim promjenama u ekonomskim vrijednostima rezervi koje se djelomično prebijaju.

Grupa prati ovu izloženost povremenim pregledima stanja svoje imovine i obaveza.

Prema ugovorima, Grupa je dužna obračunavati kamatu po stopama od 3,25% do 4% godišnje na plaćene premije iz polisa životnog osiguranja za isplatu iznosa osiguranicima po isteku takvih polisa osiguranja i trenutno se ne može zaštititi od budućeg kamatnog rizika kojem će biti izložena na ulaganjima sredstava za pokriće budućih obaveza.

U bilješci 1.43 objavljene su efektivne kamatne stope i analiza promjene kamatnih stopa na datum bilansa za finansijsku imovinu Grupe u okviru MRS-a 39. Tehničke kamatne stope za proizvode životnog osiguranja objavljene su u bilješci 1.23 (g). Objavljivanje osjetljivosti na rizik promjene u kamatnim stopama nije praktično.

Rizik promjene cijena dionica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni papir ili njegova izdavalca ili faktora koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Grupa je svojim ulaganjima u dionice izložena cjenovnom riziku. Pri datoj vrijednosti ulaganja na dan bilansa stanja, Grupa smatra da izloženost riziku promjene cijena nije značajna.

Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjena u kursu strane valute. Izloženost riziku promjene kursa na dan bilansa je minimalna. Imovina i obaveze Grupe, sa izuzetkom neznatnog udjela sredstava na tekućim računima kod banaka i matematičke rezerve koje su vezane za Euro, su denominirane u KM. Vezanost KM za Euro će ostati fiksna i bliskoj budućnosti. Stoga nije bilo potrebe za računanjem osjetljivosti na promjenu kursa.

U bilješci 1.44 objavljene su analiza finansijske imovine i finansijskih obaveza po stranim valutama na datum bilansa za Grupu i Društvo.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kreditni rizik

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavljena je sadašnjom vrijednosti datih sredstava, kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

	Grupa 2008. '000 KM	Grupa 2007. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM	Društvo 2007. '000 KM
Novac i novčani ekvivalenti	4.846	8.998	4.545	8.923
Depoziti kod banaka	18.532	23.636	17.531	23.636
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	14.971	8.446	16.268	8.473
Potraživanja po finansijskom najmu	574	-	-	-
Dužničke vrijednosnice	4.141	-	4.141	-
Potraživanje po ugovorima o osiguranju, neto	4.676	3.740	4.695	3.742
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	2.907	1.740	2.129	1.642
	50.647	46.560	49.309	46.416

Kreditni portfolio Društva, te u manjoj mjeri kratkoročna i ostala ulaganja podložna su kreditnom riziku. Ovaj rizik definira se kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug. Društvo upravlja ovim rizikom tako što unaprijed provodi strogu analizu odobravanja kreditnih rizika, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika.

Uprava je donijela kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Društvo je usvojilo oprezniju politiku investiranja.

Cjelokupno reosiguranje je sa Bosna RE, povezano lice.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Grupe i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

Bilješka 1.42 prikazuje analizu ročnosti finansijske imovine i finansijskih obaveza na datum bilansa za Grupu i Društvo.

U bilješci 1.23 h) objavljene su analize ročnosti tehničkih rezervi za Grupu i Društvo.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Fer vrijednosti

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može zamijeniti ili obaveza podmiriti po tržišnim uslovima.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju koja se sastoji od vlasničkih vrijednosnih papira koji kotiraju na berzi, izraženi su po trošku nabave jer po mišljenu Uprave tržište na kojem se trguje ovim vrijednosnim papirima nije dovoljno aktivno da bi pružalo pozdanu fer vrijednos. Da su se vrijednosni papiri vrednovali po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja, njihova bi vrijednost iznosila 2.755 hiljada KM (2007.: 835 hiljada KM) na datum bilansa stanja.

Finansijska imovina koja se drži do dospijea, a sastoji se od obveznica lokalnih banaka koje kotiraju na berzi, iskazana je po amortiziranom trošku. Fer vrijednost ove imovine na datum bilansa stanja mjereno po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja ne razlikuje se značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa.

Zajmovi i potraživanja su izraženi po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata znatno ne razlikuje od njihove fer vrijednosti, pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospijecom temelji se na gotovinskim tokovima diskontiranim trenutno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospijea. Obzirom na to da većina depozita Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena vrijednost tih depozita Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita s fiksnim kamatnim stopama.

Veći dio dugoročnih uzetih zajmova Grupe nema kotiranu tržišnu cijenu te se fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih gotovinskih tokova diskontiranih kamatnim stopama dostupnim Grupi na datum bilance, za novi uzeti zajam sličnog tipa i preostale ročnosti. Također, budući da većina dugoročnih uzetih zajmova Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena im je vrijednost približno jednaka fer vrijednosti.

1.42 Analiza ročnosti

Ročnost finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2008. i 31. decembra 2007. prikazana je u tabelama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospijeća. Preostala ročnost rezerva za ugovore o osiguranju prikazana je u bilješci 1.23 h).

Grupa – 2008.

	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Financijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospijeća</i>						
Dužničke vrijednosnice	-	-	4.141	-	-	4.141
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	9.153	2.119	3.206	491	2	14.971
Depoziti kod banaka	98	5.757	12.219	-	458	18.532
Potraživanja po finansijskom najmu	169	109	296	-	-	574
Novac i novčani ekvivalenti	4.846	-	-	-	-	4.846
Ukupna finansijska imovina	14.266	7.985	19.862	491	1.214	43.818
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	406	186	951	362	-	1.905
Ukupne finansijske obaveze	406	186	951	362	-	1.905
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	13.860	7.799	18.911	129	1.214	41.913

Grupa – 2007.

	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	709	709
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	4.471	1.460	1.354	686	475	8.446
Depoziti kod banaka	1.000	2.000	20.171	-	465	23.636
Novac i novčani ekvivalenti	8.998	-	-	-	-	8.998
Finansijska imovina	14.469	3.460	21.525	686	1.649	41.789
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	143	143	595	584	330	1.795
Finansijske obaveze	143	143	595	584	330	1.795
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	14.326	3.317	20.930	102	1.319	39.994

1.42 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo – 2008.	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Finansijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>						
Dužničke vrijednosnice	-	-	4.141	-	-	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	9.440	2.318	3.857	651	2	16.268
Depoziti kod banaka	98	5.757	11.218	-	458	17.531
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	4.545	-	-	-	-	4.545
Ukupna finansijska imovina	14.083	8.075	19.216	651	1.214	43.239

Društvo – 2007.	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	709	709
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	4.498	1.460	1.354	686	475	8.473
Depoziti kod banaka	1.000	2.000	20.171	-	465	23.636
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	8.923	-	-	-	-	8.923
Ukupna finansijska imovina	14.421	3.460	21.525	686	1.649	41.741

1.43 Analiza promjene kamatnih stopa

Tablice u nastavku prikazuju finansijsku imovinu i finansijske obaveze Grupe i Društva, analizirane prema razdobljima promjene kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospijeća i ugovornog razdoblja promjene kamatnih stopa.

Tablice u nastavku prikazuju procjenu Uprave o izloženosti riziku promjene kamatnih stopa za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2008. i 31. decembra 2007. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju, ali uzevši u obzir pretpostavke o kamatnim stopama na kojima se zasniva izračun matematičke rezerve (bilješka 1.23 g), pokazuju izvjesnu osjetljivost dobiti Grupe i Društva na kretanja kamatnih stopa. Na dobit će također uticati i valutna struktura imovine, obaveza te kapitala i rezervi.

Grupa – 2008.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Ulaganja koja se drže do dospijeća</i>									
Dužničke vrijednosnice	6,57%	-	-	-	4.141	-	-	4.141	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	-	-	754	754	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	6,96%	9.071	2.107	3.202	491	2	98	14.971	14.873
Depoziti kod banaka	6,32%	98	5.757	12.219	-	458	-	18.532	18.532
<i>Potraživanja po finansijskom najmu</i>									
	9,15%	169	109	296	-	-	-	574	574
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>									
	0,35%	4.846	-	-	-	-	-	4.846	-
Ukupna finansijska imovina		14.184	7.973	15.717	4.632	460	852	43.818	38.120
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	5,12%	166	12	166	61	1.448	52	1.905	405
Ukupne finansijske obaveze		166	12	166	61	1.448	52	1.905	405
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza									
		14.018	7.961	15.551	4.571	(988)	800	41.913	37.715

1.43 Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Grupa - 2007	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes- kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		*000 KM	*000 KM	*000 KM	*000 KM	*000 KM	*000 KM	*000 KM	*000 KM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	-	-	709	709	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	6,41%	4.463	1.452	1.337	669	458	67	8.446	8.379
Depoziti kod banaka	6,20%	1.000	2.000	20.171	-	356	109	23.636	23.527
Novac i novčani ekvivalenti	0,44%	8.977	-	-	-	-	21	8.998	8.927
Ukupno finansijska imovina		14.440	3.452	21.508	669	814	906	41.789	40.833
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	7,42%	1.727	9	35	24	-	-	1.795	76
Ukupno finansijske obaveze		1.727	9	35	24	-	-	1.795	76
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obveza		12.713	3.443	21.473	645	814	906	39.994	40.757

1.43 Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Društvo – 2008.	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes-kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Ulaganja koja se drže do dospijeca</i>									
Dužničke vrijednosnice	6,57%	-	-	4.141	-	-	-	4.141	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	-	-	754	754	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	6,96%	9.405	2.312	3.852	651	2	46	16.268	16.222
Depoziti	6,32%	98	5.757	11.218	-	458	-	17.531	17.531
Novac i novčani ekvivalenti	0,35%	4.545	-	-	-	-	-	4.545	-
Ukupna finansijska imovina		14.048	8.069	19.211	651	460	800	43.239	37.894
Društvo – 2007.									
	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes-kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	-	-	709	709	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	6,41%	4.490	1.452	1.337	669	458	67	8.473	8.406
Depoziti	6,20%	1.000	2.000	20.171	-	356	109	23.636	23.527
Novac i novčani ekvivalenti	0,44%	8.906	-	-	-	-	17	8.923	8.906
Ukupno finansijska imovina		14.396	3.452	21.508	669	814	902	41.741	40.839

1.44 Analiza valutne pozicije

Valutna struktura finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2008. i 31. decembra 2007. prikazani su u nastavku:

Grupa 2008.	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>					
Dužničke vrijednosnice	-	-	-	4.141	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	14.971	14.971
Depoziti kod banaka	-	-	-	18.532	18.532
Potraživanja po finansijskom najmu	-	-	-	574	574
Novac i novčani ekvivalenti	65	-	65	4.781	4.846
Ukupno finansijska imovina	65	-	65	43.753	43.818
Finansijske obaveze					
Uzeti zajmovi	-	1.448	1.448	457	1.905
Ukupno finansijske obaveze	-	1.448	1.448	457	1.905
Valutni rizik	65	(1.448)	(1.383)	43.296	41.913
Grupa 2007.					
	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	709	709
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	8.446	8.446
Depoziti kod banaka	-	-	-	23.636	23.636
Novac i novčani ekvivalenti	286	-	286	8.712	8.998
Ukupno finansijska imovina	286	-	286	41.503	41.789
Finansijske obaveze					
Uzeti zajmovi	-	1.719	1.719	76	1.795
Ukupno finansijske obaveze	-	1.719	1.719	76	1.795
Valutni rizik	286	(1.719)	(1.433)	41.427	39.994

1.44 Analiza valutne pozicije (nastavak)

Matematička rezerva životnog osiguranja vezana je za Euro.

Društvo 2008.	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>		-		-	-
Dužničke vrijednosnice	-	-	-	4.141	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	16.268	16.268
Depoziti kod banaka	-	-	-	17.531	17.531
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	62	-	62	4.483	4.545
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijska imovina	62	-	62	43.177	43.239
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Društvo 2007.	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	709	709
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	8.473	8.473
Depoziti kod banaka	-	-	-	23.636	23.636
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	285	-	285	8.638	8.923
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijska imovina	285	-	285	41.456	41.741
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.45 Upravljanje kapitalom

Društva za osiguranje su dužna raspolagati odgovarajućim kapitalom s obzirom na obim i vrste poslova osiguranja koje obavlja kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja tih poslova.

Kapital društva, sukladno Zakonu o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju („Zakon“), čini osnovni kapital i dodatni kapital umanjeno za odbitne stavke.

Zbir osnovnog kapitala i dodatnog kapitala predstavlja jamstveni fond društva. Najmanje 50% jamstvenog fonda se mora sastojati od stavki osnovnog kapitala društva.

Marginu solventnosti društvo je dužno obračunavati odvojeno za poslove neživotnih i poslove životnih osiguranja, a prema Pravilniku o elementima i kontroli margine solventnosti izdatim od Agencije za nadzor osiguranja.

Kapital društva ne može biti manji od sljedeće tri kategorije:

1. margine solventnosti;
2. 1/3 margine solventnosti;
3. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona

Jamstveni fond društva ne može biti manji od:

1. 1/3 margine solventnosti;
2. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona

Neživotna osiguranja

	Društvo 2008.	Društvo 2007.
Osnovni kapital	23.964	21.096
Dodatni kapital	-	-
	<hr/>	<hr/>
Jamstveni fond	23.964	21.096
Odbitne stavke	-	-
	<hr/>	<hr/>
Kapital društva	23.964	21.096
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Margina solventnosti	3.998	3.857
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
1/3 margine solventnosti	1.333	1.286
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Najniži zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	5.000	5.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.45 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Životna osiguranja

	Društvo 2008.	Društvo 2007.
Osnovni kapital	3.367	3.116
Dodatni kapital	-	-
	<hr/>	<hr/>
Jamstveni fond	3.367	3.116
Odbitne stavke	-	-
	<hr/>	<hr/>
Kapital društva	3.367	3.116
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Margina solventnosti	350	234
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
1/3 margine solventnosti	117	78
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Najniži zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	3.000	3.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>